

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Konferenca v Stresi končala svoje delo

**V obliki priporočil za bodočo gospodarsko konfe-
renco je sestavila predloge za ukrepe, ki bi mogli
omiliti krizo agrarnih držav**

Stresa, 20. septembra. dg. Danes popoldne se je vršila zaključna plenarna seja konference v Stresi in so bili odobreni sklepi in predlogi, ki sta jih stavila gospodarski in finančni odbor.

Glede valorizacije žitnih cen v srednji in vzhodni Evropi je bilo sklenjeno, da se osnuje poseben fond v višini 75 milijonov švicarskih frankov. Količina, ki prihaja v poštev za valorizacijo, je določena takole: 16 milijonov stotov pšenice, 15 milijonov stotov ječmena za krmo, 13,5 milijonov stotov koruze, 4 milijone stotov žita, 3. milijon stotov ječmena za pivovarne, 1 milijon stotov ovsa.

Gospodarski odbor je predložil poleg tega za študijsko komisijo še naslednja priporočila:

1. Za razširjenje in izboljšanje trgovinskih odnosov srednjih in vzhodno-evropskih držav naj se sklenejo v duhu regionalne pogodbe nove trgovinske pogodbe, ki bodo omogočale normalni razvoj zamenjave blaga med temi državami, kakor tudi teh držav z ostalimi evropskimi državami.

2. Čim prej naj se odstranijo vse ovire v deviznem prometu.

3. Do popolne odstranitve vseh omejitev naj se takoj prične z omiljenjem raznih omejitev uvoznih preprek, protekcijskih klavzul, kontingentov itd.

4. Sklene naj se mednarodna pogodba za izboljšanje žitnih cen.

5. Glede tobaka naj se uveljavijo priporočila posebnega odbora za študij razširjenja prednostnih carin tudi na druge agrarne pridelke razen žita.

6. Točno naj se izvrše vsa dela za gospodarsko organizacijo veterinarskih ukrepov.

7. Vse države, ki so zainteresirane na izboljšanju organizacije lesne in žitne trgovine, naj se zedinijo za čim tesnejše sodelovanje.

8. Prizadevanja za sklenitev novih trgovinskih pogodb z državami, ki niso pretežno agrarne, naj se nadaljujejo.

9. Izboljšajo naj se transportne razmere in omogočijo primerne tranzitne olajšave.

10. Sestavi naj se točen program javnih del v sferi izboljšanja gospodarskega položaja srednjih in vzhodno evropskih držav, zlasti na korist poljedelstva.

11. Čimprej naj se izvede mednarodni dogovor iz leta 1931. glede osnivanja mednarodne Hipotekarne banke in mednarodne kreditne ustanove za poljedelstvo, ki bi omogočala kratkoročna posojila.

Zastopnik Nemčije je izjavil, da bo Nemčija v obliki preferenčnih tarifov prispevala k skupnemu fondu. Madžarski zastopnik je poudaril izredno slab položaj svoje države. Zastopniki Velike Britanije, Belgije in Nizozemske so si pridržali pravico odločitve svojih vlad glede vprašanja udeležbe pri agrarnem fondu. V splošnem se je ugotovilo, da so vse države v načelu

za valutni fond in da so vse države, ki imajo carine, za fond za valorizacijo cereali. Priporočila ugotavljajo, da ni mogoče sestaviti enotnega programa, ki bi se mogel v celoti priporočiti vsej srednji in vzhodni Evropi.

Finančna komisija priporoča nekaj splošnih načel, zlasti učinkovit ohranitev proračunskega ravnotežja, dalje finančno in gospodarsko politiko, ki stremi za tem, da se gospodarsko življenje prilagodi novim pogojem, ki so nastali zaradi padca cen in zaradi umika kapitala. Glede normalizacije valute se priporoča ustanovitev pomožnih virov, pri katerih bi države srednje in vzhodne Evrope eventualno dobile pomoč za sanacijo valute. Vendar pa se komisija glede tega vprašanja ni spuščala v podrobnosti.

Nade agrarnih držav se niso izpolnile

Stresa, 20. septembra. g. Rumunski trgovinski minister Madgearu je izjavil pred koncem seje v imenu agrarnih držav, da so se nade teh držav le deloma izpolnile. Brez eksploatacije žita se ne more pričakovati izboljšanje gospodarskega in finančnega položaja srednje in vzhodne Evrope. Dokler te države ne bodo izboljšale svoje plačilne bilance z izvozom prebitka žita, bo izpolnitev njihovih obveznosti in za nekatera celo njihova obrestna služba za posojila zelo dvomljiva. Pričakujemo zaradi tega, je dejal Madgearu, da bodo vse države sodelovale pri rešitvi tega vprašanja. Načrt za eksploatacijo žita se mora čimprej izvesti, ako se hoče preprečiti usodne posledice za srednjo in vzhodno Evropo.

Poslanik de Michelis je izjavil v imenu italijanske vlade, da Italija v celoti sprejme dogovor in poročilo ter je izrazil upanje, da bo dogovor v interesu evropske obnove čim prej stopil v veljavo. Italijanska vlada bo podpirala vsa prizadevanja v tej smeri.

Angleški zastopnik Addison je izjavil, da sprejme Anglija dogovor s prejšnjimi pridržki. Poročilo gospodarske in finančne komisije odgovarja prizadevanju angleške vlade za postopno ukinitve ovir trgovinskega in plačilnega prometa. Izrazil je upanje, da bodo uspehi konference podlaga za nadaljnji napredek na drugih poljih in da bodo napravili konec nesigurnosti v svetovno-gospodarskem položaju. Anglija se tudi strinja s priporočili konference, ker bodo mogla dovesti do zdrave gospodarske in finančne politike.

Na koncu je govoril še predsednik konference Bonnet, ki se je zahvalil vsem udeležencem, zlasti strokovnjakom za njihovo delo za premostitev vseh težkoj in diferenc. To delo je služilo koristi vzhodne in srednje Evrope. Predsednik je nato naprosil one države, ki so v zadnjem trenutku najavile svoje pridržke, naj se priključijo večini, ker je sporazum vseh držav potreben za pomoč vzhodni in srednji Evropi. Konferenca v Stresi je vsekakor važna etapa k obnovi Evrope.

Resnost položaja v Mandžuriji

Vznemirjenje v Ameriki, ki nikakor ne namerava priznati Mandžurije — Lytton skrajno pesimističen

London, 20. september. AA. Diplomatski urednik lista »Daily Telegraph« pravi, da more mandžursko vprašanje povzročiti veliko mednarodno krizo. Washington se vznemirja nad japonsko izjavo, da se politika odprti vrat glede Mandžurije ne more izvajati nasproti drugim državam, ki ne bodo priznale neodvisnosti mandžurske države. Ameriška vlada misli zato povabiti evropske vlade, naj zastavijo svoj diplomatski vpliv za to, da se ta namera ne izvede. Washington ne namerava priznati nove mandžurske države, boji pa se, da ne bi druge države iz trgovskih interesov odnehale pred tokijsko grožnjo. Ameriška vlada, zaključuje list, se zdi, da se boji vznemirja zaradi mandžurskega vprašanja, kakor pa zaradi problema evropske razorožitve. Evropska diplomacija se je bila že domala sporazumela z Društvom narodov, da odgodi razpravo o mandžurskem sporu na čas po ameriških volitvah, tako da bi prišla debata o Lyttonovem poročilu šele v novembru na dnevni red. Zdi pa vse kaže, da zaradi japonskega prodiranja ne bo mogoče odložiti mednarodne diskusije o problemih, ki so se pojavili na Daljnem vzhodu.

Bombay, 20. septembra. AA. Člani Lyttonove komisije so prispeli semkaj. Lord Lytton ni hotel dati novinarjem nikake izjave o elaboratu, ki ga je komisija izdelala o mandžurskem vprašanju. Izrazil pa je nado, da bo poročilo sprejemljivo in da bo dalo osnovo za ureditev mandžurskega problema. Svojo izjavo je zaključil s tem, da je položaj v Mandžuriji silno resen. Države morajo paziti, kaj se tam godi. Zakaj težko si je predstavljati, kako naj 13

milijonov Kitajcev, ki prebivajo v Mandžuriji, prenaša gospodstvo 20.000 Japoncev. Japonska se sicer lahko polasti dežele s silo, toda tako početje bi vsemu ostalemu svetu vzelo možnost miru.

Otvoritev zasedanja nizozemskega parlamenta

Haag, 20. septembra. s. Novo zasedanje parlamenta je bilo danes od kraljice otvorjeno s prestolnim govorom, ki je popolnoma pod vtisom poostitve gospodarske depresije in zato zelo pesimističen. Pri citiranju se je zgodil incident, kakršnega parlamentarna zgodovina Nizozemske še ne pozna. Ko je kraljica prečitala prestolni govor, sta dvignila dva člana parlamenta ter sta klicala: »Proč s krono! Proč s kraljico!« Vsi ostali člani parlamenta so takoj nato pričeli peti nizozemsko državno himno.

Sinova Prima de Rivero izpuščena
Madrid, 20. septembra. AA. Oba sinova bivšega diktatorja Prima de Rivero, ki sta bila aretirana zaradi zarote dne 11. avgusta, sta izpuščena na prosto. Iz Guadalupeja precejajo, da so tam izpustili bivšega ministra v Berenguerjevem kabinetu, Rodrígueza Vigurija, ki so ga tudi aretirali v zvezi z avgustovsko vstajo.

Krvava borba na afganski meji
Bombay, 20. septembra. č. Na afganski meji se vrši ogorčena borba med angleškimi četami in uporniškim plemenom. V borbi sodelujejo angleško letalstvo, topništvo in večji oddelki tankov. Angleška letala so bombardirala 22 uporniških naselbin, oddaljenih 200 km od Pešavarja. Izgube so na obeh straneh zelo velike.

HENDERSONOV POSKUS SPRAVE

Danes seja predsedstva razorožitvene konference brez Nemčije — Pred zasedanjem Društva narodov

Zeneva, 20. septembra. d. Včeraj popoldne je bil na kratki seji urada razorožitvene konference objavljen odgovor, ki ga je podal predsednik razorožitvene konference Henderson nemški vladi na nieno noto, v kateri je sporočila, da se ne bo več udeleževala sej razorožitvene konference, dokler ne bo sprejeta zahteva Nemčije po enakopravnosti. V svojem odgovoru poudarja Henderson, da je nemška bojazen, da razorožitvena konferenca ne bo izvršila svoje naloge, neupravičena. Kot predsednik razorožitvene konference pa nima pooblastila in pravice načeti razprave o razorožitvenih določbah versailleske mirovne pogodbe. Naloga nemške vlade bi bila, da s čim tesnejšim sodelovanjem podpre delo konference, ne pa, da ga z abstinenco ovira. Ob zaključku izraža Henderson nado, da si bo nemška vlada vendarle še premislila, kajti zavedati se mora, da je razorožitev mogoča samo ob tesnem sodelovanju vseh držav, dočim pomeni akcija Nemčije baš oviranje dela konference.

Berlin, 20. septembra. AA. V uradnih nemških krogih je angleška nota, ki se nanaša na nemško zahtevo glede enakosti oboroževanja, vzbudila veliko začudenje. Nemški politični krogi mislijo, da angleška nota ne pojmuje vse resnosti nemških zahtev glede enakosti oboroževanja, prav tako pa so mnenja, da je vsebina angleškega odgovora v nasprotju z angleškim javnim mnenjem, ki so ga v zadnjem času tolikokrat izrazili angleški listi. Vsekakor je treba naglasiti, da angleška nota ne more izpremeniti stališča nemške vlade. Vlada tudi ne vidi razloga, da bi svoje neizpremenjeno stališče sporočila s posebno noto angleški vladi.

Svoje stališče je Nemčija jasno izrazila v notih, ki jo je poslala predsedništvu razorožitvene konference. Nemčija ostane tudi v naprej pri svoji nameri, da se ne udeležijo razorožitvene konference tako dolgo, dokler se razgovori in pogajanja ne bodo začeli vršiti na takem temelju, ki bo priznal enakopravnost pri oboroževanju.

Drugeče pa bo nemška vlada z živim za: nmanjem spremljala stremjenje razorožitvene konference. Svoje nadaljnje stališče bo zavzela v skladu z diskusijami o posameznih vprašanjih na konferenci.

V političnih krogih mislijo, da je namen izjave, ki jo je dal predsednik francoske vlade Herriot, prepričati diskusijo o ena-

kosti oboroževanja; vse kaže, da je smoter te izjave prenesti vprašanje enakosti oboroževanja s področja razorožitvene konference v Društvo narodov. To pa bi pomenilo zadati smrtni udarec razorožitveni konferenci.

Glede dozdevnih kršitev obveznosti mirovne pogodbe po Nemčiji, sodijo v političnih krogih, da pomeni to ponovno načetje tistih vprašanj, ki so prišla že za vlade Stresemanna z dnevnega reda in so postala brezpredmetna, ker niso imela nikake podlage.

Vsi nemški listi, razen listov skrajne desnice in skrajne levice, odobravajo nastop nemške vlade in zahtevajo enakopravnost pri oboroževanju.

Odmev Hendersonovega odgovora nemški vladi

Pariz, 20. septembra. AA. Po vesteh iz Berlina tamkajšnji listi živo komentirajo odgovor predsednika razorožitvene konference Hendersona nemški vladi na njeno obvestilo, da se začasno ne bo udeleževala razorožitvene konference.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da bi se Hendersonov odgovor mogel tolmačiti kot poskus sprave, ali pa tudi kot poskus, da se na Nemčijo zvali odgovornost za eventualen neuspeh razorožitvene konference. List je mnenja, da sta Anglija in Francija dejansko onemogočile Nemčiji uspešno sodelovanje na tej konferenci. »Lokalanzeiger« meni, da nemška vlada ne more pristati na Hendersonovo tezo, ki jo je obrazložil v svojem odgovoru.

Pangermanska »Deutsche Tageszeitung« poziva Francijo, naj ublaži svoj nastop na prihodnji skupščini Društva narodov, ker bi se sicer mogoče zgoditi, da Nemčija zapusti tudi Društvo narodov.

Centrumška »Germania« ne verjame, da bi bilo koristno, iznesti nemške zahteve pred forum Društva narodov.

»Vossische Zeitung« misli, da bi bilo bolje, če se prizadeje države o vsem tem vprašanju prej sporazumejo med seboj, preden bi ga iznesle pred Društvo narodov.

Na poti v Zenevo

Pariz, 20. septembra. AA. Predsednik vlade Herriot in vojni minister Paul Boncour bosta odpotovala drevi v Zenevo, kjer se jutri začne zasedanje razorožitvene konference, nato pa skupščina Društva narodov.

Varšava, 20. septembra. AA. Zunanji minister Zaleski je v spremstvu kabinetnega

šefa Szumlakovskega odpotoval v Zenevo.

London, 20. septembra. AA. Zunanji minister Simon je imel včeraj dolg setanek s italijanskim poslanikom Grandijem. Razpravljala sta o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu predstoječega zasedanja Društva narodov.

Ankara, 20. septembra. AA. Zunanji minister Tevfik Ruždi bej in Kemal Husein sta kot delegata Turčije odpotovala v Zenevo.

Odhod naše delegacije

Beograd, 20. sept. p. Nocoj je odpotovala v Zenevo naša delegacija z zunanjim ministrom dr. Boškom Jeftićem na čelu. Za časa odsotnosti zunanjega ministra bo vodil posle njegovega resora ministrski predsednik dr. Milan Srškić.

Papenov manever

Berlin, 20. sept. d. Čeprav je nemška oboroževalna zahteva naletela na splošen odpor razen v Italiji, se naglašja v vladnih krogih, da Papenova vlada ne misli spreminiti stališča ter da namerava vztrajati do konca pri svoji zahtevi, da se prizna Nemčiji popolna enakopravnost v pogledu oboroževanja. Vlada smatra, da je samo na ta način mogoče vzpostaviti resnično zaupanje med narodi in doseči uspehe pri pogledu omiljenja gospodarske krize. Zdi pa se, da je vsa akcija Papenove vlade preučavana zgolj na notranje politični efekt. Papen se zaveda, da soglasja v tej akciji z njim ves nemški narod in upa, da si bo s tem pridobil tudi naklonjenost v notranji politiki, kar naj bi se pokazalo pri prihodnjih državnozborskih volitvah.

Italija in angleška spomenica

Rim, 20. sept. d. Italijanski tisk objavlja spomenico angleške vlade v zadevi nemških zahtev po enakopravnosti v oboroževanju skoro brez komentarjev. Ni pa dvoma, da italijanska vlada ni izpremenila svojega stališča, ki ga je označil Mussolini v člankih, objavljenih v raznih nemških in angleških listih. Preseneča pa konstatacija »Giornale d'Italia«, ki govori o dalekosežni skladnosti angleškega in italijanskega stališča. V formalno juridični presoji vsekakor ni najti skladnosti med Anglijo in Italijo. Skupna jima je le želja, da bi se Nemčija udeležila nadaljnjega dela razorožitvene konference.

Vatikan, 20. sept. AA. V tukajšnjih krogih so britanski odgovor na nemško noto ugodno sprejeli. V njem vidijo pozitiven element, ki bi mogel spraviti v sklad nasprotujoča si stališča.

Pričetek nove volilne borbe v Nemčiji

**Dekret o razpisu volitev objavljen — Proglas vlade —
Vlada snuje Hindenburgovo fronto**

Berlin, 20. septembra. č. Danes je bil uradno objavljen dekret, s katerim se razpisujejo volitve v državni zbor za 6. november. Vse stranke so že pričele z živahno volilno propagando. Med posameznimi strankami se vrše pogajanja za enoten nastop pri volitvah, vendar pa zaenkrat še ni mogoče reči, ali bo prišlo do kakšnega pomembnejšega volilnega bloka proti vladi, ali pa bodo šle dosedanje politične stranke, kakor pri zadnjih volitvah, ločeno v volilno borbo. Veliko vlogo pri teh volitvah bodo vsekakor igrali tudi reformatni načrti, ki jih namerava izvesti vlada. Zatrjuje se, da je med Papenom in bavarsko vlado že prišlo do sporazuma in da bo bavarska vlada opustila opozicijo, ki jo je dosedaj vodila proti Papenovemu režimu.

Berlin, 20. septembra. AA. Nemška vlada je izdala danes volilni manifest na narod, v katerem označuje svoje stališče v vprašanju volitev in razloge, ki so jo privedli do tega, da je razpustila državni zbor. Vlada poziva stranke, naj vrše volilno kampanjo brez nasilja.

Doznava se, da vlada nima nameren ustanoviti tako imenovane »predsedniške stranke«, pač pa »Hindenburgovo fronto«, v kateri naj bi bile zastopane vse skupine in frakcije, ki simpatizirajo s politiko vlade.

Berlin, 20. septembra. g. Zdi se, da bo prišlo med državno vlado in pruskim delnim zborom do konflikta, zaradi katerega bi lahko prišlo do razpusta delnega zbora. Pri sprejemanju narodno-socialističnega predsednika delnega zbora Kerla pri državnem predsedniku je kancelar Papen zahteval, naj delni zbor ukine svoj sklep, po katerem pruski uradniki niso obvezani izpolniti odredb komisarjskih ministrov. Ta sklep delnega zbora je bil sprejet 30. avgusta po narodno-socialistično-komunistični večini. Zdi se, da je državna vlada odločena, da izsili sklep za ukinitve.

Možnost uradniške vlade v ČSR

**Zaradi nameravane redukcije uradniških prejemkov bo
sedanja koalicijska vlada najbrže podala ostavko**

Praga, 20. septembra. h. Vlada se intenzivno bavi z nadaljnjimi ukrepi za omiljenje gospodarske krize. Predvsem misli na redukcijo plač državnih namestencev. Redukcija, ki je že sklenjena stvar, bi stopila v veljavo 1. januarja 1933. V vladi pa se še niso sporazumeli o tem, za koliko naj bi se znižali uradniški prejemki. Govori se, da bo redukcija znašala 12 do 15 odst. Kakor znano, je bila državnim uradnikom na Češkoslovaškem že odvzeta 13. plača. Zdi se, da koalicijske stranke ne bodo pred javnostjo prevzeli odgovor-

nosti za to redukcijo. Ker pa finančni minister vztraja na tej redukciji, smatrajo v političnih krogih za verjetno, da bo že v jeseni prišlo do ostavke sedanje vlade, ki bi jo zamenjala uradniška vlada. Predsedstvo parlamenta je danes predložilo bilanco za leto 1931, iz katere izhaja, da znaša primanjkljaj v finančnem gospodarstvu države za leto 1931 skoraj 2 milijardi Kč napram 666 milijonov Kč v letu 1930. Ta defect je bil po oficijelnem poročilu krit iz tekočih dohodkov in kreditnih operacij.

Gandhi pričel z gladovanjem

Puna, 20. sept. s. Gandhi je odklonil pogoje vlade, pod katerimi bi ga izpustili na svobodo ter noče zapustiti svoje celice. Vlada pa ga tudi ne namerava prisiliti, da bi zapustil zapor. Danes je Gandhi pričel z gladovanjem.

Rangoon, 20. septembra. AA. V znak simpatije z Gandhijem, ki je danes stopil v gladovno stavko, so bile trgovine Hindov več ur zaprte.

Z letalom čez Mount Everest

London, 20. septembra. AA. Angleško ekspedicijo, ki namerava preleteti Mount Everest, najvišjo goro v Himalaji, bo vodil polkovnik Ehertert. Pri njegovem podjetju mu bosta pomagala britansko letalsko ministrstvo in indijska vlada. Polet se bo vršil prav v kratkem, najbrž že v oktobru. Ekspedicija bo šla več letal, vodja letalske eskadrole pa bo markir Clydesdale.

Povratak bolgarskih političnih emigrantov

Sofija, 20. sept. p. Včeraj popoldne sta se vrnila dolgoletna politična emigrantata Ivan Kostov in Nikola Dimitrov, ki sta po umoru Stambulijskega leta 1923 pobegnili iz Bolgarije in živela od takrat večinoma v Jugoslaviji. Novinarjem sta izjavila, da se bodo še v teku tega meseca vrnili tudi skoro vsi ostali politični emigranti.

Proces pred državnim sodiščem

Beograd, 20. sept. m. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je danes nadaljevala razprava proti dr. Dragoljubu Jovanoviću in tovarišem. Skoraj ves dopoldne je trajalo zasliševanje glavnega obtoženca dr. Jovanovića. Dr. Jovanović priznava vso krivico, ki mu jo pripisuje obtožnica, skuša pa dokazati, da njegovo delovanje, če tudi je bilo tajno, ni bilo nič prevarnega, nič protidržavnega in nič ilegalnega. Ob koncu današnje razprave je bil zaslišan še soobtoženi diajak Jaša Davidović, ki prav tako priznava krivdo, izgovarja pa se, da se ni zavedal nezakonitosti svojega dejanja, ker je postopal le po navodilih svojega profesorja dr. Jovanovića. Sam se ni nikdar bavil s politiko. Ob 13. je bila današnja razprava prekinjena in se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Iz diplomatske službe

Beograd, 20. septembra. p. S kraljevim ukazom je na predlog zunanjega ministra premeščen vicekonzul dr. Teo Vodušek iz Milana v Trst.

Sovjetski dolgovi Nemčiji

Berlin, 20. septembra. AA. Na posebnih konferenci nemške narodne banke glede nemških kreditov Sovjetski Rusiji je guverner banke dr. Luther cenil sovjetski dolg nemškim tvežkam na 1 milijardo in 425 milijonov mark. Dr. Luther je izjavil, da bo morala Nemčija, če se znatno ne popravi svetovni gospodarski položaj, podaljšati sovjetske menice; ker pa ne more prekoračiti svetovno dovoljenih kreditov, tudi ne more sprejeti novih naročil. Zastopniki nemške industrije pa se boje, da ne bi ustavitve kreditov privedla do finančnega poloma Sovjetske Rusije.

Žrtve katastrofe v Turizmu

Pariz, 20. septembra. AA. Po zaključnih podatkih je železniška katastrofa v Turizmu zahtevala skupno 61 smrtnih žrtev. Izmed 510 legionarjev, kolikor jih je bilo v vlaklu, so jih 47 našli mrtve pod ruševinami, 9 pa jih je podleglo ranam. 217 legionarjev je ranjenih med njimi 20 hudo, 237 vojakov je popolnoma nepoškodovanih. Razen tega je našlo smrt 5 železniških uslužbencev.

Problemi decentralizacije

Opozorili smo že v enem svojih uvodnikov na pomembne izjave ministrskega predstavnika g. dr. Sršića in drugih vodilnih državnih, ki so napovedali da se prihajajo zakonodajno sezono izvedbo čim širše decentralizacije vse naše državne uprave. Pokazali smo, kako je bil ta problem na dnevnem redu prav za prav ves čas, kar smo se Srbi, Hrvati in Slovenci združili v skupno narodno državo, a ni nikdar prišel z mrtve točke. Sedaj se končno bliža svoji ureditvi. Da bosta vlada in Narodno predstavništvo s tem izpolnila veliko željo in ustregla občutni potrebi prebivalstva, za to je najboljši dokaz odobravanje, s katerim pozdravljajo volilci na vseh shodih in govori ministrov one odstavke, ki se nanašajo na izvedbo upravne decentralizacije.

Po demokratskih načelih vseh narodov je decentralizacija temeljni princip uprave. Kajti ona približuje upravo ljudstvu in mu omogoča na njo vpliv, kakršen je pač v danih razmerah mogoč. S tem se tudi popularizirajo uprava sama in posamezni upravni akti, ker postanejo širšim plastem ljudstva bolj umljivi in pristopni, razumljivi tudi takrat, kadar ne nosijo baš prijaznega lica za vsakogar.

Prenos izvršilne moči na manjše centre je posebno važen v naši državi, ki je po svojem zgodovinskem razvoju zelo raznolika in po svoji gospodarski in socialni strukturi še vedno v veliki meri neizenačena. Zato spada decentralizacija uprave brez dvoma med najpomembnejše probleme naše državne politike. Spada pa tudi med najaktualnejše hibe centralizma stvarno najbolj pokažejo in psihološko dvojno občutijo v kritičnih časih, v kakršnih živimo danes.

Javnosti še niso znana načela, ki bodo merodajna za novo decentralizirano ureditev državne uprave. Stvar pa je tako dalekosežna in važna, da se morajo z njo baviti vsi, ki razmišljajo o javnih problemih in ki jim je na srcu konsolidiran razvoj Jugoslavije. Zlasti je dolžnost inteligence, da s utemeljenimi mnenji podpre člane Narodnega predstavništva pri težkem in odgovornem delu, ki ga bodo opravljali, ko bodo sklepali o predloženih jim zakonih, saj se bodo s tem polagali temelji za zelo dolgo dobo. Upravičena zahteva javnosti pa je obenem, da se decentralizacijski načrti, čim bodo za to zreli, na ta ali oni način objavijo in se tako omogoči stvarna diskusija. To bo tudi v veliko stvarno korist, ker velja tudi v tem primeru, da več glav več ve.

Decentralizacija se bo v prvi vrsti nanašala na izvrševanje.

Državna uprava, ki je dosedaj v veliki meri centralistična, ker se vrši iz osrednje vlade, iz središča, za celo dr-

žavo, bo prenesla bistveni del svojih funkcij na nižje jedinice, tedaj v našem primeru na banovine ter njim podrejene jedinice. Izvrševanje zakonov bo torej v bistvenih delih izročeno oblastem, ki imajo ožji delokrog in so tedaj svojemu okolišju fizično in miselno bližje in ki bodo zaradi tega imele več možnosti pri aplikaciji zakonov upoštevati dejanske razmere, zlasti ekonomske in socialne, bolj kakor je to v stanu osrednje vlade. Seveda bo s tem banovinam izdatno razširjen delokrog in jim bo dana možnost dalekosežnih samostojnih odredb v zadevah njihovega področja.

Dva važna problema stopata pri tem pred nas. Prvi je ta, kateri posli in v kakšnem obsegu naj se prenesejo na banovine. Varovati je treba bitne interese državne skupnosti izogibati se vsemu, kar bi moglo ustvarjati v notranjosti državnega ozemlja nove umetne meje. Treba pa je prepustiti banovinam vse, kar se tiče v prvi vrsti njihovega ozemlja in njihovega prebivalstva, in tudi vse ono, kar je po svoji naravi tako, da se lahko upravlja po banovinah. Ceste, bolnice in sploh zdravstvo, gospodarstvo in kmetijstvo, socialno skrbstvo, šolstvo in ljudska prosveta, osebne zadeve — vse polno vprašanj vstaja pred nami, vsako potrebno vsestranskega študija. So zadeve, ki se lahko v celnem obsegu prenesejo z vlade, iz ministrstev in drugih centralnih ustanov, na banske uprave, so pa tudi take, za katere je prenos mogoč in koristen le do gotove, a čim večje mere.

Drugi problem enake važnosti je ureditev fin. strani. S povečanim delokrogom bodo banovine prevzele tudi velika nova bremena. Kako jih bodo krile? Sistem subvencij iz državnega proračuna se že pri bivših oblastnih samoupravah ni obnesel in tudi sedaj ne more obveljati, vsaj ne kot norma. Priznamo, da so primeri, kjer se lahko izkaže taka subvencija za potrebno in upravičeno, načelo pa naj bo, da vsaka banovina sama krije svoje izdatke. Seveda je nemogoče, da bi banovine izhajale s sedanjimi viri svojih dohodkov. Ravno tako je nemogoče, da bi uvajale nove davčine. Tudi s samimi dokladami na državne davke ne bo šlo, čeprav bi bili ti znižani. Edina pot je v tem, da banovinam odstopi država del svojih virov za dohodke. Del trošarin in drugih indirektnih davšin, pa morda tudi ta ali oni direktni davek bi se mogel brez škoda za enotnost gospodarskega razvoja prepustiti banovinam.

Že ta kratka razmišljanja nam kažejo, da je decentralizacija mnogo bolj kompliciran in kočljiv problem, kakor se na prvi hip zdi. Treba bo zato najboljše volje najboljših moči, da se reši in uredi v čim večji korist državne skupnosti in banovinskih edinic.

Mandžukuo

Pariz 18. septembra

Japonska je formalno priznala novoustanovljeno mandžursko državo Mandžukuo. Čez nekaj dni bi imela poročati na letošnjem rednem zasedanju Društva narodov v Ženevi Lyttonova komisija, ki je bila od poslana spomlad v Mandžurijo, da na licu mesta ugotovi stvarno in pravilno stanje in potem predlaga, na kak način bi se dal na najpravičnejši način urediti ta spor, ki je resno ogrožal svetovni mir. Poročilo Lyttonove komisije je še tajno, vendar s o njem že ve, da ni naklonjeno japonskemu stališču in da so predlogi komisije celo direktno naprjeni proti japonskim aspiracijam na vzhodu azijskega kontinenta. Zavezma se za vrnitev mandžurskega ozemlja Kitajski, čeprav pod pogoji, ki bi nudili Japonski popolno jamstvo za njene velike gospodarske interese na tem ozemlju.

Da se izogne zelo neprijetnemu položaju, v katerega bi zašla spričo takega predloga pred areopagom narodov, je Japonska kratko malo poslavila veslele pred izvršno delstvo. Sedaj bo Japonska v Ženevi rekla: Mandžurija je samostojna država, zato nima Lyttonova komisija ničesar o njej poročati, ša nima pa predlagati: mi smo mogoče lažni naredili kakne majhne potreske, toda sedaj je Mandžurija zadevo vzela sama v roke in nobena država nima pravice kršiti prava samoodločbe narodov.

Vzemimo kakor hočemo, za resne ali neresne, vse te japonske izjave in poteze priznati moramo, da je japonska politika izredno spretna. Čeprav je ob enem tudi na vse brutalna. Japonci so postopali po točnem načrtu in zadevo prilično dobro izvedli. Umor japonskega kapetana Nakamura junia lanskega leta je dal samo navidezen povod za vojno akcijo proti Kitajski. Japonski načrt za zavojevanje Mandžurije je bil že tedaj gotov. Sedaj pa so žrtvovali za njeza že toliko, ljudi in denarja, da bi bilo otežje pričakovati, da se bodo zopet umaknili na podlagi nepopolne izjave Lyttonove komisije. Že ko je bila ta komisija na polu proti Daljnemu vzhodu, je svari predstavnik vojne klike, danes namogočnejši in naipopolnejši mož na Japonskem, vojni minister general Araki, naj svet tej komisiji ne pripisuje prevelikega pomena. V Osaiki je ta general takrat govoril: »Mi smo danes v Mandžuriji in ni je sile na svetu, ki bi nas pregnala. Društvo narodov lahko posreduje, tudi Rusija lahko isto poskuša. Obe lahko ugovarjata našemu postopanju na tem ozemlju. Toda naj sklenejo, kar hočemo, mi se ne umaknemo niti za ped od naše ostro zarisane črte. Vse eno nam je, kaj svet govori«.

Japonsko priznanje Mandžurije za samostojno državo pa ni velikega pomena samo z ozirom na bližajočo se ženevsko razpravo o Lyttonovih predlogih, marveč tudi s stališča obče mednarodne politike. Praktično je obstojala Mandžurija kot samostojna država pod japonskim protektoratom že od tedaj, ko so ji japonski bajoneti postavili lastno mandžursko vlado. Toda niti ta vlada, niti državna samostojnost Mandžurije nista bili mednarodno priznani. Centralna kitajska vlada ne bi kršila nobene mednarodne obveze in nihče bi ji ne mogel ničesar očitati, ako bi z vsemi sredstvi, tudi z oboroženo silo, izsilila vključitev odcepljenega ozemlja nazaj v kitajsko državno telo. Spor med Mukdenom in Nankingom je bil notranja Kitajska zadeva, v katero se ni imela nobena druga država pravice umešavati. Celo Japonci so hoteli varovati ta videz, ko so zadrževali, da pošiljajo v Mandžurijo svoje čete samo v zaščito svojih rojakov in ne v obrambo mandžurske vlade. Kitajske vojske so označevali za razbojniške tolpe, ker samo s pomočjo te predpostavke je bilo mogoče pognati jih polagoma iz vsega mandžurskega ozemlja, ne da bi bilo treba priznati, da se država, ki je članica Društva narodov bojuje na tujem ozemlju. Če je sedaj Japonska priznala Mandžurijo, tudi formalno kot samostojno državo, odpadejo vse te umetne konstrukcije. Iz uporniške provincije je postala subjekt mednarodnega prava in lahko zahteva za sebe vse one pravice, ki pripadajo samostojnim državam. Vsak poseg centralne vlade v mandžursko ozemlje je od sedaj naprej sovražno dejanje ne samo za vlado v Mukdenu, temveč tudi za Japonsko, ki je s svojim priznanjem prevzela »varuštvo mandžurske suverenitete«.

Japonska si je z ustanovitvijo svoje filijale v Mukdenu ustvarila za svoj končni obračun s Kitajsko izredno ugodno izhodišče. Svojo igro sedaj lahko igra z deljenimi vlogami. Na Japonskem čisto hudo napadajo »odvisnost od zapadne civilizacije, pri čemer mislijo na razne obveze, ki jih je prevzela Japonska kot članica Društva narodov. Za mukdensko vlado te odvisnosti ni. Ona ni podpisala ničesar in nima zato nikakih obvez, niti onih ne, ki izvirajo iz Kelloggovega pakta. Če nekega dne udere mandžurska armada z japonskimi vojniki v notranost Kitajske, bodo v Ženevi in Washingtonu morali z obžalovanjem ugotoviti, da se nahaja v teh lepih pogodbah za izobčenje vojne zelo neprijetna razpoka.

Istočasno s priznanjem je Japonska z mandžursko vlado podpisala tudi pogodbo, ki ima značaj pravega protektorata. Japonska je prevzela vojaško obrambo Mandžukua, si izgovorila nadzorstvo nad železnikami in vsem upravnim aparatom. Faktični vladar v Mandžuriji so Japonci.

Vprašanje je, kako bodo ostale interesirane veslele sprejele ta dejstva. Dosedaj ni še nobena sledila Japonski v priznanju Mandžukua. Američani in Angleži težko nad Japonsko varolomnostjo, ki je šla preko takovane pogodbe devetih držav, kjer si podpisane priznavajo enake pravice na Daljnem vzhodu. Stimson je celo pred dnevi rekel, da nova pogodba med Mandžukujem in Japonsko odvzema pravno osnovo pomorski razorožitveni konvenciji, sklenjeni leta 1922, v Washingtonu. Spor, ki bo nastal v Ženevi ob razpravi o Lyttonovem načrtu, bo še svetlejša pokazala nezmanjšano politično nevarnost na Daljnem vzhodu.

Francosko odklovanje Toscaninija
Pariz, 20. septembra. Ministrski predsednik Herriot je podelil znanemu italijanskemu komponistu Toscaniniju za njegove zasluge za francosko glasbo veliki križ častne legije.

Smrt grofa Gravine

Rim, 20. septembra. AA. Visoki komisar Društva narodov za Gdansk, grof Manfredi Gravina, je preminil. Umri je za komplikacijami po operaciji slepiča. Listi posvečajo pokojniku spominke članke in poudarjajo, da si je za življenja stekel velike zasluge. Med svetovno vojno je zaslovel za drzno operacijo v tržaškem zalivu. Dne 29. maja 1916 je na torpedovki št. 240 prodrl avstrijsko pomorsko linijo in prispel do Trsta. Konec ga je italijanski kralj imenoval za svojega častnega adjutanta. P. pokojnik je slovel tudi kot odličan poznavalec pomorske zgodovine.

Politične manifestacije v šmarskem srezu

Na treh velikih zborovanjih v Šmarju, Rogški Slatini in v Kozjem je v nedeljo manifestiralo za novo državno politiko okrog 4000 ljudi

Rogaška Slatina, 19. septembra. V nedeljo se je vršilo, kakor je Jutrož že na kratko poročalo, v treh centrih šmarskega sresa, v Šmarju, Rogški Slatini in Kozjem troje velikih zborovanj JRKD; skupno se je shodov udeležilo okrog 4000 ljudi. Ogromna udeležba je pač najboljši dokaz, kako globoko se je s sistematičnim in vztrajnim, dasi tihim delom zasidrala tudi v tem srezu misel nove državne politike slovenskega dela.

Ljudstvo je na vseh treh zborih iskreno pozdravilo navzoče propagatorje nove državne politike, g. ministra Ivana Puclja, domačega narodnega poslanca g. Vekoslava Špindlerja ter narodne poslance g. Ivana Lončarja, Dragutina Perka, Milana Dobrovoltja, Jakoba Zemliča in Antona Hajdinjaka. Z občasno vredno disciplino, pozornostjo in globokim razumevanjem težkih ekonomskih problemov je navod sledilo izvajanjem govornikov. Prvo zborovanje se je vršilo

v Šmarju pri Jelšah

pred Habjanovo gostinjo. Iz vseh oddaljenih krajev obširnega šmarskega sodnega okraja se je zbralo nad 1300 zborovalcev. Škoda je otvoril domači poslanec g. Vekoslav Špindler, nakar je prevzel predsedstvo predsednik sreske organizacije JRKD za šmarski srez g. Miha Skale.

O delu vlade in zakonskih predlogih, ki bodo v kratkem izročeni Narodnemu predstavništvu, je poročal g. minister Ivan Puclj. Poleg njega so poročali o delu v Narodnem predstavništvu še narodni poslanci: Perko, Hajdinjak, Zemlič in sresda domači poslanec Špindler. Vsem govornikom se je v lepih domačih besedah zahvalil v imenu občanov šmarskega sodnega okraja sladkogorski župan g. Nundič s prošnjo, da še nadalje zastavijo vse svoj trud v dobrobit tega, po krizi tako prizadetega okraja.

Po zborovanju je g. minister Puclj sprejemal želje, prošnje in pritožbe na sreskem načelnstvu, g. poslanec Špindler pa na vrtu pri Habjanu.

V Rogški Slatini

Je pričakovala goste nad 1200 glav broječa množica pred hotelom Pošta. Po pozdravu g. ministra in narodnih poslancev je odšla vsa množica v obširne prostore Zdraviliškega doma ter jih napolnila do zadnjega kotička, tako da je ostalo še izven lokala dosti zborovalcev. Zboru je predsedoval predsednik krajevene organizacije JRKD za Rogško Slatino g. dr. Kolterer.

Poleg g. ministra Puclja in narodnih poslancev, ki so govorili že v Šmarju, sta govorila še g. narodna poslanca Ivan Lončar in Milan Dobrovoltja. Po govoru g. minis-

Dva shoda senatorja Rožiča in poslanca Cererja

Sreska organizacija JRKD za kamniški okraj je priredila v nedeljo 18. t. m. dva krasno uspeša in dobro obiskana shoda, prvi se je vršil zjutraj ob 7. v Spitaliču, drugi ob 11. v trgu Motniku. Na obeh shodih sta poročala g. poslanec Cerer in g. senator dr. Rožič. V Spitaliču je senator dr. Rožič po uvodnih besedah g. župana Novaka, ki je vodil oboje zborovanje, razvil program dela v Narodnem predstavništvu in zlasti opisal, kake naloge ima senat v primeri z Narodno skupščino. Dotaknil se je tudi nekaterih najbolj perečih vprašanj, zlasti hujškanja nasprotnikov, a pred vsem je poudarjal pomen nove vsedržavne stranke za našo državo.

Poslanec Cerer je v svojem govoru podrobno opisal delo v Narodni skupščini. Baval se je zlasti z odpravo žitnega režima, z zakonom o zaščiti kmetov ter z zakonom o povišanju trošarine na elektriko in sladkor. Po govorih se je razvil živahen razgovor o splošnem padcu cen kmetijskih pridelkov ter je dajal g. poslanec kmetom razna pojasnila.

Istotako se je tudi v Motniku vršil dobro obiskani shod. Senator dr. Rožič je predvsem razvil program JRKD, poslanec Cerer pa je obširno poročal o delu v Narodni skupščini in o njenih bodočih nalogah. Nato se je razvil tudi v Motniku živahen razgovor v vseh perečih vprašanjih sodobne krize. Po shodu se je ustanovil pripravljali odbor nove stranke za Motnik in okolico.

Želje rudarskih in topilniških podjetij

Beograd, 20. septembra. P. Včeraj in danes je imel v Beogradu svoje zborovanje Savez rudarskih in topilniških podjetij krajevine Jugoslavije. Ob koncu zborovanja je bila sprejeta obširnejša resolucija, ki vsebuje glavne želje rudarskih in topilniških podjetij. Resolucija izreka uodoma priznanje in zahvalo vladi za njeno dosedanje delo v pogledu pospeševanja domače rudarske in topilniške industrije, nato se poudarja, da bi bilo v svrhu olajšanja te važnega položaja te industrijske panoge nujno potrebno, da se omeji kar najbolj uvoz inozemskega premoga ter glede na to, da se kolikor mogoče pospešuje uporaba domačega premoga. Resolucija izraža tudi željo, naj bi se pri dobavi premoga za državne železnice postopalo bolj uredno in gledalo na to, da se dobava premoga sorazmerno razdeli na vse premovalnike. Posebno hudo prizadeta so rudarska podjetja s povišanjem prometnega davka v uvedbo trošarine na elektrifikacijo, kakor tudi s prekomerno obremenitvijo s samoupravnimi dajatvami. Zaradi tega naslavlja resolucija apel na vlado, da posveti temu vprašanju največjo pozornost, ker obstoja sicer nevarnost, da bodo morala rudarska in topilniška podjetja še bolj omejitvati obratovanje, s čimer bi bilo hudo prizadeto tudi delavstvo.

Nepretrzan delovni urnik v državnih uradih

Beograd, 20. septembra. AA. Ministrski svet je sklenil, naj bo delovni čas v državnih pisarnah tudi po 1. oktobru nepretrgan od 8 do 14. ure za vse urade z izjemo vojske, železnice, sreskih načelnstev, n. l. tje in pošte. Šefi odsekov so odgovorni za dejavnost in če ta ni mogoča, naj otrede, da hodi njihovo osebje tudi popoldne v službo.

Veliki izgredi v Birkenheadu

Demonstranti oplenili vse trgovine — Prava anarhija v mestu — Krvavi spopadi s policijo

London, 20. septembra. d. V Birkenheadu je prišlo davi do velikih nemirov, ki imajo decela komunistično obeležje. Več tisoč brezposelnih je priredilo po mestu bučne demonstracije. Ko je poiskovala policija demonstrante razgnati, so navali na trgovine in jih začeli ropati. Posamezne skupine so vdrle tudi v zasebna stanovanja, tako da je zavladala v mestu prava anarhija. Demonstrantje so obmetavali policijo s kamenjem in steklenicami in je morala policija naposled poseči po orožju. Devet policistov in večje število demonstrantov je bilo hudo ranjenih. Šele, ko je policija dobila ojačenja, se je posrečilo razpršiti demonstrante in vzpostaviti v mestu red in mir.

Mesto nudi sliko pravčnega bojišča. Trgovine so izpropane, izločena okna razbita, ulice pa dobesedno naslane z raznim blagom, ki so ga demonstrantje raznesli iz po-

sameznih trgovin. Ulice, kjer se je vršila glavna borba med policijo in demonstranti, so pokrite s črepanjimi razbitih steklenic, šip, kamenjem in drugimi slimičnimi predmeti. Po ulicah krožijo policijske patrulje na avtomobilih, motornih kolesih in konjih. Vsako ustavljanje na ulici je zabranjeno in policija neprestano razganja množice, ki se zbirajo po ulicah več ali manj iz radovednosti.

Do demonstracij je prišlo zaradi naraščajoče brezposelnosti. Zaradi zastaja v izvoru so tovarne odpuštile mnogo delavstva, ki je potem nasledlo hujškanjem komunističnih agitatorjev. 44 oseb, med njimi več komunističnih voditeljev, je policija zavrila. Da preprečijo ponovitve izgrezov, so oblasti izdale zelo stroge ukrepe, ki nalagajo obseadnu stanju.

Finančna kriza nemških mest

Berlin, 20. septembra. AA. Dve največji zapadnonemški mesti Frankfurt na Meni in Köln sta že delj časa v hudi finančni stiski. Ker ne moreta plačati obrovov najetih posojil, sta se obrnili na državo za pomoč, toda vlada jima ni mogla ustreči. Zato jima ne ostane drugo, kakor da proglasila moratorij za občinska posojila, ki jima ga omogoča predsednikov zakonski dekret.

Združitev angleških metodističnih cerkev

London, 20. septembra. AA. Danes so se na svečan način združile tri angleške metodistične cerkve: prvotna metodistična, združena metodistična in Wesleyeva cerkev. Cerkevna slovesnost se je izvršila v stari londonski kapelici, kjer je pred 150 leti John Wesley začel svoj evangelistični pokret, ki se je hitro razvil in šteje danes 12 milijonov članov. Slovesnosti so se deležili zastopniki metodistov iz vseh delov sveta. Drevo bo veliko zborovanje v Albertu, ki bo govorniki tudi yorkski vojvoda.

Misel za združitvijo teh treh cerkev, ki pomeni zelo važen datum v angleški cerkveni zgodovini, se je rodila že pred 19 leti, toda razgovori in pogajanja dolgo niso privedli do rezultata.

Letalska nesreča

London, 20. septembra. AA. Iz Bagdada poročajo, da se je neko francosko transportno letalo, ki je prihajalo iz Saigona, zrušilo v puščavi, kakih 130 km vzhodno Rudbaha, na zemljo. Vzrok nesreče je v peščenem vrtilcu. Letalo je popolnoma uničeno.

Slikar Slevogt umri

Lindau, 20. septembra. a. Znameniti slikar prof. Maks Slevogt je podlegel težki srčni bolezni. Bil je star 64 let.

Volilna borba v Grčiji

Atene, 20. sept. AA. Po več živahnih volilnih dneih se je volilna kampanja nekoliko polegla. Volitve bodo, kakor znano, 25. t. m. Volilni boji se bo vršili, kakor vse kaže, samo med liberalno ali vionizistično stranko in ljudsko stranko, v kateri so združeni vsi nekdanji monarhistični elementi. Toda Chalkidaris, načelnik te stranke, je že izjavil, da hoče spoštovati sedanj vladavinski režim. Liberalna stranka je še zmerom globoko ukoreninjena v državi, za kar se mora zahvaliti stabilnosti svoje politike, ki je prinesla v deželo finančno blagostanje in ohranila zunanje politično prijateljstvo. Stranka pa ni mogla preprečiti, da ne bi tudi Grčije objela svetovna gospodarska kriza, ki je nekoliko izpodkopala njeno popularnost.

Razkol v madžarski vladni stranki

Budimpešta, 20. sept. d. Veliko senzacije je zbudil v političnih krogih članek v današnjem listu »Uj Nemzet«, ki predstavlja posmrtnico unitaristični stranki. List je prav za prav glasilo doslej z unitaristično stranko koalirane krščanske socialne gospodarske stranke in je zanimivo, da napoveduje odstop predsednika unitaristične stranke Paula Pesthyja. Ob tej priliki poudarja, da se proces umiranja unitaristične stranke ne more zadrževati niti z izvolitvijo novega predsednika. Večina v njej je še sama videla, da je stranka v konkurno in likvidacijo in da je v svojem sedanjem sestavu popolnoma nesposobna za življenje. Na tem stanju ne more ničesar izpremeniti niti reorganizacija, ki jo žele nekateri člani stranke. List izraža mnenje, da bodo notranja nesoglasja, ki označujejo ta proces umiranja, prišla do izraza že na seji predsedstva stranke, ki je sklicana za sredo in na kateri bo 30 članov stranke izvršilo svoj namen, da izstopijo iz nje.

Nova krajevna organizacija JRKD v Ljubljani

V ponedeljek zvečer se je vršil ustanovni občni zbor krajevene organizacije za dvorski okraj (9. in 10. volišče) v prstori Gospodarsko prosvetnega društva. Udeležba je pokazala, kako veliko zanimanje vlada tudi v tem okraju za novo politično organizacijo. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik pripravljalnega odbora g. inž. Ladislav Bevc, ki je pozdravil vse udeležence, posebno pa še odposlanec sosednih krajevnih organizacij ter predsednika sreske organizacije za mesto Ljubljano ravnatelja g. Antona Juga.

Po raztolmačenju najvažnejših točk organizacijskih statutih je sledila kratka debata, nakar so se izvršile z vzklikom volitve v odbor: za predsednika je bil izvoljen g. inž. Ladislav Bevc, za odbornike pa gg.: Ivan Pavšek (blagajnik), Fran Juvanc, Alojzij Potočnik (podpredsednik), Ludovik Pirkovič, Lovro Perko, Ivan Milčič, Albin Bežek, Mihael Turk, Viktor Stegnar in Ivan Malgaj (tajnik). V nadzorstvu so gg.: Dragotin Šebenik, Ivan Šimenc in Stefan Rožič.

Ravnatelj Jug je v jedrnatih besedah kratko razložil veliki pomen organizacije in pozval k skupnemu delu za državo in gospodarski napredek.

Žrebanje loterije za zgradbo katedrale v Beogradu

Beograd, 20. sept. p. Danes se je naposled vršilo še dvakrat odloženo žrebanje loterije za zgradbo katoliške katedrale v Beogradu. Kakor smo že poročali, so bili prvotni milijonski dobitki opuščeni in danes izžrebani le naslednji večji dobitki: glavni dobitok 300.000 Din je zadala srečka št. 184.276; 50.000 Din številka 89.832; 20.000 Din številka 219.736 in po 10.000 Din številke 52.958, 84.661, 85.898, 87.043 in 190.716.

Iz vojaške službe

Beograd, 20. septembra p. Vojni list objavlja večji ukaz o premeštitvah v vojaški službi: Med drugimi je premeščen k vojnemu okrogu v Ljubljani konjeniški kapetan Predrag Stefanović.

Ljubljana drama v sarajevskem zabavišču

Sarajevo, 20. sept. n. Davi okrog 3. se je odigrata v nočnem lokaln »Pri treh rožah« krava ljubljana tragedija. Musliman Esad Zemirovič je zabodel z nožem 20-letno Ladislavo Cvjetak ter nato še sam sebe, bil zadal smrtonosne rane. Oba so prepadli v bolnico, kjer se Zemirovič bori s smrtno, dočim boho dekle rešili. Pri Zemiroviču so našli pismo, v katerem pravi, da ni mogel več gledati, kako se njegova izvoljenka muči za vsakdanji kruh.

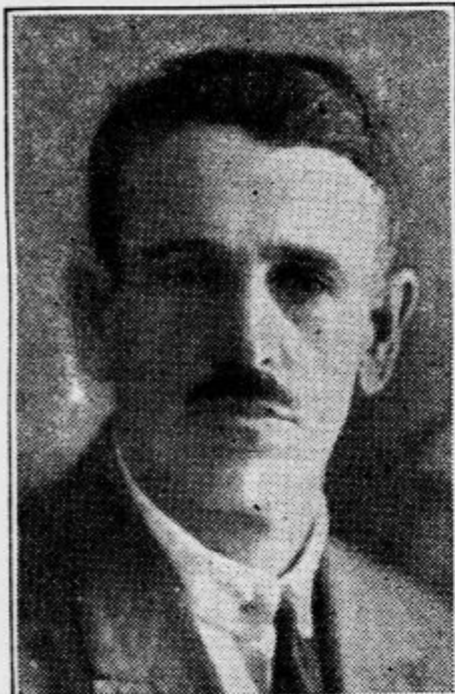
Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Po dnevu spremenljiva oblačnost, nočni vetro. Temperatura zmerna. — Situacija včerajšnja dne: Velika barometrska depresija, ki je prišla s severa, se umika proti severovzhodu, za njo pa prihaja s islandske nova depresija. V južni Evropi se drži še vedno relativno visok pritisk. Zato je tam vreme stalno in toplo. Pritisk se v splošnem porasel za 1 do 3,5 mm, temperatura pa so v splošnem porasle za 1 do 4 stopnje, dočim so le v gornjem Primorju padle za 1 do 3 stopnje. — Dunjska vremenska napoved za sredo: Prihod maritimnega mraznega zraka od severa s nadavinami, zlasti na severnem vzhodu Alp, mogoče frontalne nevihte.

Naši kraji in ljudje

Ivo Hvastja †

Ježica, 20. septembra. Včeraj je umrl na svojem domu v Savinjski ulici 41 g. Ivo Hvastja. Vso Ježico je z njegovim odhodom zadel silovit udarec, saj je bil ta sposobni, energični mož od poprevratu pa vse do sedaj centralna oseba javnega delovanja v naši občini. Njegove čudovite zmožnosti so ga postavile na to svetlo mesto, čutil se je poklicanega in izvoljenega in je zato vztrajal kljub ogromnim protisilam in kljub osebnim škodam.

Njegova edina poteza je bila, da je bil naprednjak. Iz te pa je sledilo vse drugo — in je njegova globoko domneta naprednost pretvorila njegovi najljubši vasi v moderen, civiliziran kraj, njegova naprednost je zgradila kmetovalcem moderno strojno zadrugo in njen zadrugi dom, dala ljudem električno luč v hiše, hleve in na ceste. Njegova praktična naprednost je dala dekletom prvi gospodinjinski tečaj, Sokolu je dala pravilna pota in lastno streho, a najjajče je bila vrinjena ta Hvastnikova naprednost v naš občinski odbor, kjer se je baš zaradi njegove kontrole in drezanja napravilo marsikaj dobrega, kar bi sicer ne bilo nikoli izvršeno.

Soustanovil je prvo našo hranilnico in posojilnico itd. Bil je vnet propagator napredne knjige in časopisa in bil je oče našega naprednega političnega združevanja. Vseposvods je delal in tudi mnogo naredil in mnogim koristil.

Vse njegove ideje so prodrle in na vseh poljih svojega širokega udejstvovanja je doživel krasne zmage. Mož bi bil zlasti zdaj, ko je onemogočen bratomoni boj in ko so odrinjeni združbarji, demagogi in krivi preroki, zlasti za te čase bi bil on silno potreben. Ježica takega talenta, toliko delavnega in preudarnega moža morda ne bo nikoli več imela... Hvastnik je napravil iz kakrjnega, morda Ježice — svetlo, napredno in jugoslovansko trdnjavo, dal je naprednemu delu čvrst temelj in dobre, zdrave smernice. Posebno velik in zlasti zato, ker je svoje odlične uspehe dosegel z le pičlo četo sodelavcev in ponajveč v boju z brezobzirnimi nasprotniki. Zato se vsa objektivna Ježica globoko klanja delovanju tega nesebičnega borca in mu iskreno priznava zaslužen pohvalo.

Vrlenu možu pripravljajo Ježica veličasten pogreb v sredo ob 17. uri na pokopališču v Stožicah.

Ljutomerske občinske zadeve

Ljutomer, 20. septembra. Dne 15. t. m. se je pod predsedstvom župana G. Zmavca vršila občinska seja. K zapisniku zadnje seje se je ugotovilo, da velja sklep o 10-odstotni redukciji prejemkov občinskih uslužbencev tudi za upokojence. Nato je uprava vzela na znanje razne odredbe banske uprave, tako med drugimi glede zakona o zaščiti kmetov in dalje glede omejitve pijančevanja, pri čemer je g. župan pozval člane uprave, naj vsak v svojem krogu vpliva, da se bo pijančevanje omejilo. G. župan je dalje poročal o čiščenju strug. Čistavnice in Globelke, o akciji za brezposelne v Trbovljah, o namenjini za uradne prostore davčne uprave in o stroških za ogled dimnikov. Po daljši debati je uprava sklenila, da pošlje na od-

ločilna mesta dobro utemeljeno spomenico glede priključitve Strigove k Ljutomerskemu sodnemu okraju kar je v nujnem interesu strigovske občine. Spomenico bo na predlog g. Lukačiča sestavil podžupan g. Škof. G. župan je tudi sporočil, da je cestni odbor sklenil prijeti prijave za novo cesto Ljutomer - Strigova.

Razprava o poslovanju električnega odseka se je prelozila na drugo sejo, ker so potrebna še nekatera pojasnila. Prošnja novomašnika g. Trstenjaka, da se oprosti za njegovo primicijo naprošeno vino občinske trošarine, se je odklonila. Prav tako prošnja lekarnarja g. dr. Schwarzja, naj se mu zniža občinska trošarina na spirit, ki ga prodaja v zdravilne svrhe, ker je proračun že potrjen in bo občina drugo leto pobirala od spirit le 5 Din za hektolitrsko stopnjo alkohola. Poročilo o seji županske zveze, ki ga je občinska uprava vzela na znanje,

poudarja predvsem težavni gmočni položaj občin. Predlog socialnega odseka, naj se občinskim delavcem zviša dnina za 1 dinar, je bil odklonjen.

V tajni seji je občinska uprava vzela odnove občinskega tajnika na znanje. Odpovedal se je službi, ker mu država kot upokojencu odteguje velik del draginske doklade. Nato so se določili novi za 10 odstotkov znižani prejemki občinskih uslužbencev in upokojencev. Sklenilo se je na posled, da se ena pisarniška moč odpusti, da se takoj razpiše službe občinskega tajnika, delovodje električnega podjetja, občinskega ekonomista in občinskega redarja, za katere službe lahko prosijo dosedanja nameščenci, in da se sestavi pravilnik o poslovanju občinskih uslužbencev.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejši odvajalno sredstvo.

Neznan požigalec hoče uničiti Stavčo vas

Julija letos je zgorelo v Stavči vasi pri Dvoru 28, v nedeljo pa 6 zgradb — Vaščani se boje, da bo požigalec upepelil še ostali del vasi

Dvor, 20. septembra.

V spominu je še strašni požar, ki je 31. julija letos pomoči upepelil 9 posestnikov v Stavči vasi, občina Dvor, skupno 28 objektov z vsemi živili, krmo, obleko in orodjem. To nedeljo popoldne malo po 18. uri pa je, kakor je že poročalo Jutro, nanovo nastal ogenj, ki je dvema posestnikoma uničil 6 poslopij. Goreti je pričelo v podstrešju drvarnice posestnice Potočarjeve Julijane in se je požar bliskovito razširil na bližnja poslopja, ker je pihal sever. V nekaj trenutkih je ogenj zavzel vse posestvo Potočarjeve in kmalu nato preskočil v poslopja sosedov Zupančiča Ivana. Vsa poslopja obeh prizadetih so bila krita s slamo. Vnela so se tudi poslopja drugih sosedov, pa so domačini zlezli na strehe in jih varovali s škafi.

Velika sreča v nesreči je bila, da so bili gasilci iz Žužemberka po naključju v vasi, kjer so na prošnjo vaščanov pridno polnili suhe vaške vodnjake z vodo iz 300 merov oddaljene Krke. Proti 18. uri so dokončali delo, pospravili so cevi in se baš hoteli odpeljati z motoriko, ko je začelo goreti pri posestniku Potočarjevi na drugem koncu vasi. Seveda so najprej mislili, ko so slišali klice na pomoč, da se neko naručje, toda že so zagledali ogromen stebel ognja in dima. Motorika je takoj zopet stopila v akcijo in se je le nad požrtvovalnim gasilcem zahvaliti, da ni zgorela še ostala vas ali pa celo nove, napol dovršene stavbe pogorele 31. julija.

Kmalu so prispeli tudi gasilci iz Smihela pri Žužemberku, ki so s svojo motoriko pozno v noč čvrsto sodelovali pri gašenju. Na brzjavni klic so zelo hitro prišli z avtom in motoriko gasilci iz 24 km oddaljenega Novega mesta. Ker pa je bil ogenj že omejen, niso stopili v delo, ampak so čakali le v pripravljenosti še dobršen čas. Tudi gasilci iz Toplice in Podtuma so bili na potu, pa so se vrnili, ko so zvedeli, da je glavna nevarnost odstranjena.

Potočarjevi je razen poslopij zgorelo tudi vse drugo, kar je bilo v zgradbah, ker ni mogla v silni vročini ničesar rešiti. Zupančič je rešil nekaj živežev, del hišne opreme in obleko. Posestniku Fabjanu, ki je julija delno pogorel, so zgoreli 4 veliki prašiči, ki jih je imel začasno v svinjaku

sosele Potočarjeve. Temu posestniku je zgorel tudi kos hišnega ostrešja.

Orožništvo je takoj uvedlo preiskavo za storilcem, ker je brezdomno, da je bilo namenoma zažgano. Ker pa ni bilo nikakega tujca v bližini, na katerega bi mogli zvrzati sum, je očitno, da je zločinec eden domačinov. Na sumu sta dve osebi. Cenilna komisija je ocenila škodo na 110.000 Din, seveda pa bo potrebna za zgradbo novih stavb mnogo večja vsota. Zavarovana vsota je le majhna. Ostali vaščani sedaj trepetajo v strahu, da bo požigu zapadel še tretji del vasi, tako kakor je prvemu požaru točno v sedmih tednih sledil drugi požig.

Pri Hajdini povožena ženska je bila neka slaboumnica

Ptuj, 20. septembra.

Istovetnost pri Hajdini povožena ženska se je ugotovila šele pri ekshumaciji trupla. V nedeljskem »Jutru« smo poročali, da so neke priče spoznale v nesrečni služkinjo Ivanko Novakovo, po rodu od Sv. Tomaža pri Ormožu, kar pa ne bo držalo. V ponedeljek se je zgledal na orožniški postaji v Ptuj nekdo moški in izjavil, da pogreša svojo ženo že od sobote 10. t. m. Ker je slišal, da je bila šla neka ženska pod vlak, je prošil za njen osebni popis, ki so mu ga orožniki tudi dali. Že na podlagi osebnega popisa je takoj izjavil, da bo to njegova žena.

Odrejena je bila takoj ekshumacija trupla na pokopališču v Hajdini, kjer je Franc Vindiš v prisotnosti komisije spoznal v nesrečni svojo ženo Barbaro Vindiševo iz Trdobojev, občina Sv. Andraž v Halozah. To sta potrdila tudi prisotna oče in brat pokojne. Mož pokojne je menil, da se je nesrečni ženi gotovo omračil um, ker je bila že leta 1923 v umobolnici. Pokojna je imela 38 let in je bila z Vindišem poročena šele od maja letos.

Trije ubežniki na kamniški progi

Kamnik, 20. septembra.

Na starem kamniškem kolodvoru je vedno živahno. Ko so šest vlakov odhajalo dnevno proti Ljubljani, prav toliko pa jih tudi privozi vsak dan v Kamnik. Te dni je lokomotiva pri premikanju poglajala v beg tri vagona. Morala bi jih postaviti na tir ob skladišču, ker pa ni bilo na tiru običajnih zavor, so jo vagoni s pospeškom, ki jim ga je dala lokomotiva, pogumno ubrali proti beli Ljubljani. Dva vagona sta bila prazna, eden pa je bil naložen z lesom. Na vagonih ni bilo nikogar in vagoni so brez vodstva s precejšnjo hitrostjo brzeli proti Domžalom, saj železniška proga v vsej dolžini od Kamnika do trzinke Dobrave močno visi proti jugu.

S kamniške postaje so telefonično obvestili o ubežnikih vse postaje ob progi, da so jim pripravili prosto pot. Vagoni so pasirali postaje Jarše, Domžale in Trzin in ker v tem času na kamniški progi ni vozil noben vlak, jih nikjer niso poizkušali ustaviti.

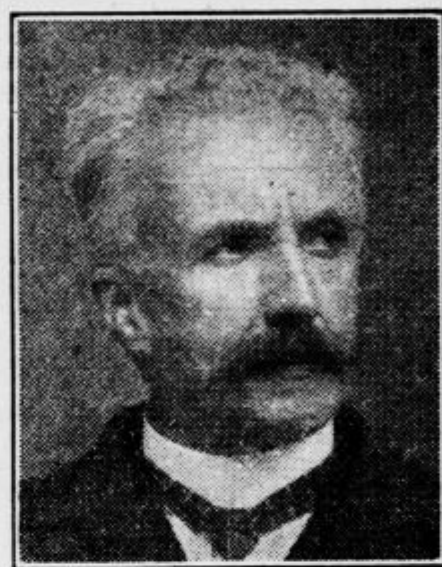
Kakor Matajev Matija v Ljubljani tramvaj tako začudeno so gledali ljudje ob progi na vagoni, ki so sami hoteli naprej,

lokomotiva pa je šla v primerni razdalji za njimi. Klanca na trzinški Dobravi pa vagoni kljub precejšnemu zaletu niso zmogli in so se nekaj metrov pod vrhom vrnili nazaj proti Kamniku. Lokomotiva, ki jim je sledila, se je morala previdno umakniti, dokler jih ni prestregla, priklenila in odpeljala nazaj v Kamnik.

Ljudevit Stiasny 70-letnik

Danes dopolni sreški šolski nadzornik v pokoju g. Ljudevit Stiasny 70 let svojega plodonosnega življenja, ki je obrodilo lepe sadove na šolskem polju in sploh na kulturnem poprišču, posebej pa še v literaturi ter v turistikah in sportu.

Kodom je iz Kamnika, njegov priimek pa izdaja češko pokolenje. Njegov oče, pristen Čeh, je bil pri nas v finančni službi in se je poročil s Slovenko. Gotovo je jubila tudi češka kri vzpodbujala k toliki vztrajnosti. Splošno znan je postal tekom štirih desetletij predvsem in medvojne dobe ter šest let po preobratu, ko je še aktivno deloval v svojem poklicu. Najbolj znan je seveda med našim učitelstvom kot neumoren delavec za napredek osnovnega šolstva v pedagoško vzgojno kakor tudi v učno-didaktičnem pogledu. Veliko se

je udejeval tudi v naši pedagoški literaturi. Za ljudsko šolstvo je pisal skoraj o vseh predmetih knjige in važne razprave in se vsa njegova pedagoška dela odlikujejo po veliki praktičnosti. Njegovi mnogostilni spisi so razstreseni po šolskih publikacijah, pedagoških revijah, po stanovskih listih in dnevnem časopisu. V učiteljskem poklicu je bil vedno silno marljiv, naporno delo pa ni kvarilo nikdar njegovih velikih vrlin vednega družabnika. Vedno se je zavzemal za umetnost, zlasti petje in godbo in še danes obiskuje redno vse umetniške prireditve.

Po materi leta 1882. je služboval kratek čas v Bohinju, potem v Kamniku in v Radovljici, od koder je prišel za šolskega uravniljave v Zagorje, kjer je postal leta 1. 2. šolski nadzornik za lititski in krški okraj, pozneje pa za krški srez. V tej službi je ostal do svoje upokojitve leta 1924, ko se je naselil v Ljubljani. Kot šolski nadzornik je bil vedno strogo stvaren in objektivni, doberhoten napram mlajšemu učitelstvu, ves čas pa tudi najodličnejši borec za učiteljske stanovske pravice. V dobi njegovega službovanja se je osnovno šolstvo v krškem okraju dvignilo na višek svojega razvoja.

Od nekdaj je tudi vzor turistu in sportnika. Na Slovenskem ne bo planine, ki je ne bi bil že večkrat obiskal. Triglav obiskuje po navadi večkrat na leto. Zadnja tri leta se je zaporedoma večkrat povzpел tudi na Visoko Tatvo. V prejšnjih letih je prepotoval s kolesom skoraj vso Evropo in še precej ozemlja preko njenih meja. Bil je v Rusiji do Urala in na Kavkazu, kjer je obiskal slovenske naseljenke. Pozna Kaspiško in Crno morje, Carigrad in še precej del orientala. Čez morje je krenil tudi v Afriko, katero je prepotoval do Sahare. Dalje časa se je mudil v evropskih severnih državah in bil je celo na Spitzbergu. Vsa ta svoja mnogostilna potovanja je lepo opisal v posebnih knjigah, revijah in listih. Od nekdaj se zanima tudi za sport in ga še sedaj pozimi redno vidimo na sankah. Politično se ni udejeval, bil pa je vedno dober rodoljub.

Jubilant je ostal fant. Pričujejoča slika je iz prvih povojnih let, morda celo iz vojne dobe, kakršnega nam kaže, takšen pa je

Najidealnejša pot

za razbremenitev posestev in za zidavo lastnega doma potom »STAVBNE HRANILNICE IN POSOJILNICE«. Ljubljana, Miklošičeva 15. 310

ODOLO učinkuje antiseptično, osvežuje usta in ohrani zobe čiste, lepe in zdrave.

tudi danes, samo da ne nosi več brk, ko proslavlja duševno in telesno čvrst svoj visoki življenjski jubilej. Iskreno želimo, da bi enako čvrst dosegel še mnogo let.

Kuhinja za brezposelne v Trbovljah

Trbovlje, 20. septembra.

V nedeljo popoldne je bila otvoritev javne kuhinje za brezposelne. Otvoritve se je udeležil g. župan Vodusek z nekaterimi člani občinske prehranjevalne odbora. G. župan Vodusek je imel na navzoče brezposelne nagovor, v katerem je orisal vse težave, ki jih je imel prehranjevalni odbor pri ustanovitvi kuhinje. Spominjal se je vseh dobrotnikov, katerih zasluga je, ta ustanovitev. Posebne zasluge imata g. ban in TPD. Zahvalil se je g. župan tudi drugim domačinom in tujim dobrotnikom, ki so s svojimi prispevki omogočili obstoj kuhinje za 10 do 12 mesecev. G. župan je opozarjal brezposelne, da bo kuhinja podpirala samo one, ki dela v resnici ne morejo dobiti. Izrazil je nado, da se bodo začele razmere obračati na bolje, da bodo lahko vsi brezposelni dobili primerno zaposlitev, od tedaj pa bo zanje skrbela kuhinja. V svojem govoru se je spomnil g. župan tudi Nj. Vel. kralja kot najvišjega zaščitnika vseh ubogih in zatiranih. Navzoči pa so navdušeno vzklikali kralju in njegovemu domu.

Kuhinja je nameščena v stari glazurji, kjer je bila pred 40. leti nastanjena šola. TPD je dala prostore primerno preurediti, nabavila je potrebno opremo, jedilno posodo pa je nabavil narodni poslanec g. Pavlič. Brezposelni so dobili primerno zatočišče vsaj za nekaj mesecev. Zeleti bi bilo le, da bi se uredile nade, ki jih je izrekel g. župan, da bi se razmere toliko izboljšale, da bi si lahko brezposelni priskrbeli vsaj kos kruha.

Dva požara v ptujski okolici

Ptuj, 20. septembra.

Danes zjutraj okrog 4. je nenadoma izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopiju pri posestniku Janezu Perneku v Novi vasi pri Rogoznici. Gospodarsko poslopje, ki je bilo leseno in s slamo krito, je bilo mahoma v plamenih in ogenj je uničil hlev, svinjak in šupo. Zgorela je vsa slama in seno ter nekaj obleke. Gasilci iz Ptuja, ki so vztrajali na kraju požara do zjutraj, so preprečili veliko katastrofo, kajti poleg gospodarskega poslopja je stala stanovanjska hiša, ki pa je ostala nepoškodovana.

Čudno je, da je bila hiša popolnoma prazna, živina v hlevu pa trdo privezana k jastim in hlevska vrata privezana z žico. Posestnika Perneka so videli okrog 11. zvečer hoditi okrog poslopja. Ko je izbruhnil požar, je neznan kam izginil. Ljudje pripovedujejo, da je bil Pernek že več dni potrt in da je rekel, da mora biti vsega konec. Nedavno mu je utonil otrok, njegova žena pa se je danes zjutraj vrnila iz bolnice, kjer je ležala zaradi hudih notranjih poškodb, katere ji je nedavno prizadel mož. Ogenj je bil gotovo podtaknjen, čudno pa je, da gospodarja orožniki danes ves dan kljub intenzivnemu poizvedovanju niso mogli najti. Da je bil ogenj podtaknjen, govori tudi dejstvo, da je nekdo v kleti spustil iz sodov 600 l vina. Škoda znaša okrog 20.000 Din, zavarovan pa je bil Pernek za 5000 Din.

Snoči okrog 20. je izbruhnil ogenj tudi pri kočarju Francu Zunkovcu v Župečji vasi. Koča je zgorela do tal, škoda znaša nad 15.000 Din. To je bil letos že 20. požar v Župečji vasi.

Kulturni pregled

Šaričeva v Connersovi „Roksi“

Roksi Haringtonova. Ljubka, žarka deklica živi v očetovem domu prikriti življenje. Sestro Grace obiskujeta snubca, mladi Tony in Bill, in v Tonyja se Roksi tiho zalubi, da jo obliva kurja polt, kadar ga pogleda. Svoje tajne ne razodene nikomur, ampak nekega dne je prešine nekaj, kar rodi zanimive konflikte in prizore. Take otroke, ki žive neopazno svoje življenje in ne potrebujejo bog si vidi kakšne zaščite, čeprav jim dobro dene, ker jih po večini politiskajo v stran, prešine v gotovih trenutkih čudna iskra, za normalno človeško pamet nepojmljiva. Takrat se rode, zvezejo in namijo s tistim posebnim čarom, ki je lasten le njihovi naravi in sliči uzanki. Roksi uživa malo zaščite, ljubi jo le oče, v pet in dvajsetih letih svojega zakona vselej vesel, kadar je lahko pobegnil od doma. Mati ne trpi Roksi, precejnjeje starejši hči Grace, kakor v starih pravljicah. Če bi ne živela na odru živa Roksi, bi bila veseloigra malce omledna, dolgočasna. Šaričeva je le še Roksi, nič več ona. Sicer pa kdo ve? Ali je človek lahko Roksi, če ni Roksi? Iskra prešine Roksi, kakor se odene v temni noči samotni cvet v čarobnim sijajem. Postala bi rada slavna, da bi vse mesto govorilo o njej. Roksi je iznajdljiva. Hodi večerati s starim Patrickom O'Flabertyjem, prijateljem Eisenweinovim, ki je razpisal nagrado za pravilne odgovore o treh pomembnih Američanih. Roksi izvoli Flabertyja odgovore in prejme pokal. Roksi bi se rada izobrazila. Kupi si knjigo z važnimi pregovori, ki nudijo človeku ob vsaki priliki zanimive in duhovite odgovore. Roksi se jih uči na pamet in jih uporablja pred-

vsem doma. »Kdo bi jokal v mleko, ko je že toliko vode v njem«, citira Roksi materi, kulisa, mi smo le premikali kulise, tolaži kadar se razburja za prazen nič. »Svet je presenečenega očeta. In ti pregovori privesajo Tonyja, ki jo doslej niti opazil ni. Roksi je vzvetele; k cvetu je priletel metulj. Roksi je igrala živo in prepričevalno, da se je pozabljalo, kako spretno je prirojena veseloigra. Neposredno smo doživljali veselo prizore v ličnem ameriškem domu z značilnimi parki v ozadju. Celotno rahlo pretiravanje v tretjem dejanju ni pokvarilo očarilnega vtisa prvih dveh. — Redki so avtorji, ki umejo človeku izvabiti toliko odkritosrčnega veselja s skromnimi sredstvi vsakdanjega življenja. In vendar vemo, da še živi humor, nepremisljivi, očističevalni žar v mozaiku življenja. Ponekod bi vsi ilustrirani časopisi prinesli Šaričevno, ne Roksi in prizore z njenim dobrim partnerjem, s Tomjem (Janom), ali z materjo (Medvedovo), očetom (Cesarjem) in sestro (Miro Danilovo).

Stoletnica smrti Walterja Scotta

Danes, dne 21. t. m., je sto let, kar je umrl v Edinburghu veliki angleški pisatelj sir Walter Scott. Anglija se že dalje časa pripravlja za primerno proslavo te stoletnice, posebno presrečno pa bo slavila svoje- ga rojaka škotska. Tudi današnji zmaterjalizirani čas, poln političnih in razrednih bojev, ne more zasenčiti imena in slovesa tega romantičnega pripovednika, ki spada med utemeljitelje zgodovinskega romana. Walter Scott se je rodil l. 1771 v odlični škotski nobilni. Kakor Byron, je bil tudi

on pohabljen na nogi — posledica bolezni, ki ga je zadel v otroških letih. Ta nadloga je precej vplivala na potek njegovega življenja: najrajši je bil doma, v sobi in se tu igral s svojo bujno fantazijo, ki mu je živo slikala domove zašle čase. Starši so mu namenili sodno službo in Walter je nejevoljno

študiral paragafe. Z dvajsetimi leti je promoliral, se odločil za advokaturu in se kolikor je moglo malo bavil s procesi. Ljubša mu je bila lirika. Ko je izdal pesniško zbirko »Pesmi s škotske meje«, so zaradi nje nastali boji med Angliji in Škotski. (Kje so časi, ko so imele pesniške zbirke tako viden učinek!). Za mladega barda škotske dežele, katere ime je sam nosil, je bil to tako odličen uspeh, da je zaradi njega opustil advokaturu in se posvetil poeziji. Opeval je prirodno lepoto in staro slavo škotske dežele, nje gore in vrlo, a bojevitost ljudstvo, ki je ponosno in neomahljivo v

vprašanih časti in močatega poštenja. Postal je dvorni poet, kar mu je prinašalo čedne dohodke. Potlej si je kupil staro grajsko Abbotsford in se tu naselil z ženo Margaretto Carpenterjevo, hčerko francoskega pribežnika za časa velike revolucije. Imela sta četrto otroka.

Tedaj je na nebu angleške poezije zažarela Byronova zvezda. Walter Scott je občutil, da ga bo mladi lord zasenčil. Previdno se je lotil pripovedništva, hoteč: te panogi postati prvi. L. 1814. je izšel anonimno roman »Waverley«, ki je vzbudil izredno pozornost. Tudi drugi anonimni roman »Guy Mannerling« je občinstvo takoj razgrabilo. Neznani pisec je nadaljeval in postal silno priljubljen. Vsa njegov roman je pomenil uspeh. Šele čez mnoga leta je občinstvo izvedelo, da je avtor teh romanov Walter Scott, čigar pesniška slava je med tem že dokaj obledela.

Uspeh Scottovih romanov ni bil nezahvalen: z njim se je pojavil v pripovednem slovstvu svež, z bujno domisljijo in za tiste čase izrednimi oblikovalnimi sposobnostmi obdarjen romanopisec. Skrivnost Scottovega uspeha je v umetnosti, s katero — na prvih straneh — in te so odlične! — pritegne nase čitatelja in z nepričakovanimi dogodki ali zapletljivi ustvari napeto ozračje, ki ga čitatelj ne more zapustiti, dokler ne prečita romana do konca. Scottove knjige bi lahko razdelili v dve kategoriji: prva obsega normalne, mogoče človeške prigode, ki se v njih izživljajo človeške strasti in muke, v drugo pa spada pripovedovanje o čudnih, skrivnostnih pojavih in dogodkih, ki vanje posegajo nadnaravne sile.

Nekateri Scottovi romani tvorijo prehod k realističnemu romanu; ponekod je pridno uporabljal stare kronike, skrbno študiral običaje, nošo in govorico dobe, v kateri se odigrava dejanje romana. V »Ivanhoe«, enem svojih najboljših spisov, n. pr. pre-

seneča natančno in znanstveno vestno poznanje starega življenja. Vzlic temu eksaktumom delu je bil povsod — vsaj za okus takratne dobe — sočen in epično razgiban. Mož je imel fantazijo, ki je božji dar.

L. 1822. je Walter Scott postal častni dvorni ceremonijar. Zadnja leta sicer tihega življenja je preživel v hudih skrbih: finančni polom njegovega založnika je prizadel tudi njega, ki je zanj jamčil. Šele zdaj je javnost izvedela, da je Walter Scott avtor slavnih romanov, ki so izhajali anonimno. Hotel je ostati neznan, kar prvotno ni kdo ve kaj dal na svojo prozo, marveč je videl v takem pisanju samo poskuse, po- zneje pa se je bal osebne popularnosti. V tistih časih so čitatelji ljudje stali nasproti svojim pisateljem vse drugače kot stoje v naših časih, in prevelika popularnost je bila marsikomu bolj breme in nadloga nego prijetno uživanje slave. Tudi sicer — mu ni bila starost prijazna: umrla sta mu žena in sin, pojavljala se je izčrpanost bole- den. Delal je neumorno in ta kljubujoči na- poru mu je še bolj izpodjedal življenjske ko- renine. Bolan in oslavljen je šel na pot v Italijo, deželo solnce in sinjega neba, toda ne Rim niti Neapelj ga nista mogla ozdra- viti. S slunjo neizogibne smrti se je vrnil v Abbotsford in tu umrl 21. septembra 1832.

Njegovi romani »Ivanhoe«, »Pripoved mojega gosta«, »Waverley«, »Lepotica iz Perth«, »Nevaren grad« l. dr. ostanejo trajno v zakladnici evropske literature. Walter Scott je preko nemških prevodov vplival tudi na nekatere naše pisatelje; po- sebno vidna je njegova sled pri Jurčicu. Še nedavno smo dobili v izbornem prevodu Vlad. Levstika Scottovo mojstrovino »Ivan- hoe«, roman, ki je v marsičem lahko še da- našnjemu romanopiscu vzgled in šola do- brega pisanja za široko občinstvo.

Domače vesti

• **Odlikovanje motniškega župana** gosp. Novaka. V nedeljo se je vršilo odlikovanje vrliga in agilnega župana g. Novaka v Motniku in sicer v osnovni šoli. Srešni načelnik g. Vovšek je v daljšem govoru očetar odlikovanceve zasluge za trg Motnika in za državo ter nato g. Novaka izročil red jugoslovenske krone V. reda, s katerim ga je odlikoval Nj. Val. kralj. Zatem sta odlikovancu čestitala s kratkimi naslovoma tudi senator g. dr. Rožič in poslanec g. Cerer. Odlikovanju so prisostvovali moške in mladeniči, ki so se potem udeležili lepo uspešnega shoda JRKD.

• **Napredovanja pri pošti.** Z ukazom Nj. Vel. kralja so v področju dravske direkcije pošte in telegrafa napredovali v višjo skupino naslednji poštarni uradniki: v IV. skupino: svetnik dr. Tavžev Janko (direkcija); v VI. skupino uradniki: Debelak Marija (Celje), Fluke Mavrič (Maribor 2), Hmeljak Jutij (Zagorje), Hočvar Mirko (Celje), Jakše Josip (direkcija), Januš Agata (Domžale), Kocmur Janko (Ljubljana 1), Krivac Josip (Slovenska Bistrica), Lilek Ciril (Ljubljana 1), Mesojedec Marija (Ljubljana 1), Novak Ciril (Smarje pri Jelšah), Ostrožnik Blaž (Zidani most), Stilič Gabrijel (Sept. lji v Slov. gor.), Stegenšek Josip (Sv. Jurij ob juž. žel.), Strniša Ljudmila (Maribor 2), Štefe Matevž (Ljubljana 1) in Tomaž Josip (Ljubljana 2); v VII. skupino uradniki: Della Mea Albin (Celje), Gselman Rika (Maribor 1), Kasjak Marija (Brezno), Kunst Mirica (Ljubljana 1), Ropnik Josip (Ljubljana 1), Stant Srečko (Celje), Sturm Vekoslav (Maribor 1), Štefanec Davorin (Maribor 2) in Vorhč Marija (Moškovci).

• **Velik učiteljski zbor v Kranju.** Učiteljski in učiteljski kranjskega okraja so ob udeležbi okoli 90 članov zborovali v ponedeljek dopoldne na deški šoli v Kranju. Uvodne besede je govoril predsednik g. Josip Lapajne in pozdravil šolska nadzornika g. Rusa in Zahradnika. Zanimivo taktično poročilo je obsegalo celo vrsto poročil stanovalskih zadev. Taktični g. Rupret se je dotaknil tudi društvene članarine, novih tiskovin, naročnine na »Popotnik«, uradne konference v Škofji Loki in premestitev učiteljskega. Blagajniški poročilo gospe Franje Slaparjeve izkazuje okoli 42.000 Din prometa. O državnih skupščini v Beogradu je govoril delegat g. Lapajne. Učiteljsko je vzelo v pretrse beograjske resolucije JUJ in se je izreklo proti učiteljskim internatom in delitvi učiteljskih. V smislu te resolucije in proti enotnim učbenikom. Prosta učiteljska mesta naj se vsa razpisujejo, premestitve izven službene potrebe pa naj se vrše po prehodni disciplinarni preiskavi. Osnova se je pri centralni odsek pravne zaštite. Medtem sta priselila na imponenten zbor sreski načelnik g. dr. Ogrin in kmetijski referent g. Sustić. Oba gospoda sta prinesla učiteljsko steno pozdrave in sta dala nasvete, kako naj učiteljsko pomaga pri aranžiranju večke kmetijske razstave za kranjski okraj, ki se bo vršila 22. in 24. oktobra v Kranju. Sledil je podrobni razgovor glede vreditve šolske propagandnega odseka na tej razstavi. Po razgovoru o zvezkih državne izdaje, ponavljajni šoli, prenapoljenosti nekaterih razredov in drugem je bil zbor zaključen.

• **Zveza za tujski promet** priredila ob 19. do 25. t. m. naslednje izlete z odprtimi avtobusi: v ponedeljek 19. t. m. izlet v Zupanje, 35 Din; v torek 20. t. m. izlet na Ljubelj, 60 Din, odhod ob 13. izpred »Figovca«; v sredo 21. t. m. izlet na Ljubelj in Jezersko z enakimi pogoji; v četrtek 22. t. m. izlet na Vršč, 120 Din, odhod ob 7. jutraj izpred »Figovca«, povratek v mraku (195 km); drugi izlet istega dne v Logarsko dolino, 125 Din s prehrano, odhod ob 5. uri jutraj ob »Figovca«; v petek 23. t. m. na Ljubelj in Jezersko, 60 Din, odhod ob »Figovca« ob 13. uri, povratek ob mraku; v soboto 24. t. m. ob 16. odhod ob »Figovca« v Logarsko dolino, povratek prihodnjega dne ob mraku, 120 Din, prihodnost za turo na Okrešelj, Kamniško sedlo in Ojstrico; drugi izlet v Bakar preko Sušaka, odhod jutraj ob 5. ob »Figovca«, povratek prihodnjega dne ob mraku, cena vožnje 120 Din (300 km); vožnja traja nekaj preko 4 ure, ker bo vožnja tja nov avtobus prvotne konstrukcije; prehrana in prenočišče okrog 70 Din; v nedeljo 25. t. m. izlet v Logarsko dolino, 125 Din s prehrano, odhod ob 5. ob »Figovca«, povratek ob mraku; drugi izlet na Vršč (195 km), odhod ob 7. ob »Figovca«, povratek ob mraku; tretji izlet na Jezersko, odhod ob 7. ob »Figovca«, povratek ob mraku. Ker letos ni več pričakovati mnogo lepših dni, porabite to priliko, da napravite v naše najlepše kraje izlete po cenah, ki so tudi za današnjo knizo izredno nizke. Podrobne informacije in razpisnice se dobe pri »Putniku« za nebotičnikom.

• **Vpisovanje na zagrebško univerzo** se prične 26. t. m. in bo trajalo do 5. oktobra. Predavanja se prične 15. oktobra. Visokošolci, ki zaradi ene ali druge ovire ne morejo osebno k vpisu, naj se obrnejo na naslov: Tošo Variček, Zagreb, veterinarska fakulteta, ki jim bo poslal prospekt, iz katerega bo razvidno, kaj jim je v tem primeru potrebno storiti.

• **Dom kulturnih društev v Selcih.** V Selcih, znanem morskem kopališču na hrvaškem Primorju, se je pred dvema letoma pričela skolaj za gradbo doma, v katerem naj bi se nastanila vsa kraljeva kulturna društva. Akolaj je našla razumevanje pri tamkajšnjem prebivalstvu. Dom je že pod streho in bo še letos izročen svojemu namenu.

• **Nov občinski svet v Novem Sadu.** Te dni je bil imenovan nov občinski svet za Novi Sad. V občinskem svetu sta tudi dva Nemci.

• **Obilnica preboja pri Bovcu.** Letos 24. oktobra bo petnajsta obletnica vojaškega predora pri Bovcu, kjer so med drugimi polki prebili italijanska fronta tudi štajerski strelski polki 43. brigade. V avstrijski Radgona se bodo vršile in ta spomin 2. oktobra svečanosti starih bojevnikov, ki so se udeleževali bovskih bojev. Pokroviteljstvo nad slavljen je prevzel poveljni štajerske brigade generalni major Sagburg.

• **Monumentalna nova šola v Nišu.** Preteklo nedeljo je bila v Nišu slavnostno odprta monumentalna, moderno opremljena nova šola kralja Aleksandra I. Otvorili nove šole je prisostvoval tudi kraljev delegat general Valjković.

• **Najnižje stanje Save letos v Zagrebu.** Kakor javljajo iz Zagreba, je stanje Save padlo na 136 metra pod normalo. To je doslej najnižje stanje Save v letošnjem letu.

• **Čebelarški shod na Glincah.** Dne 2. oktobra bo čebelarški shod v prostori tovarne testenine »Pekatek«, lasti g. Žnidaršiča na Glincah pri Ljubljani, Tržaška cesta 10a. Namenjen je vsem čebelarjem dravske banovine. Na shodu bodo govorili sam priznani čebelarji strokovnjaki. Čebelarstvo društvo vabi na shod vse čebelarje, ker se bo razpravljalo o važnih čebelarških zadevah.

• **Vilanova kočna na Begunjski je zaprta.** Doktor bo trajalo lepo vreme, bo osebna samo še ob nedeljah.

• **Naši v Ameriki.** Rojak Jožef Alilč, advokat v Rock Springsu, je pri primarnih volitvah državnega pravdnika v Rock Springsu dobil znatno večino nad svojim protikandidatom in se pričakuje, da bo v jeseni pri glavnih volitvah prodiral. — Istotam je rojak France Bahunc padel tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in ga je smrt že naslednjega dne rešila trpljenja.

• **Strasne smrti je v Chicagu umrl rojak Marija Klemenec,** star 71 let, doma iz Ormožja na Dolenjskem. Zapažil je s petrolejem polito obleko na sebi in se z žlico obesil na drevo. Mož je bil, kakor pripovedujejo njegovi znanci, v zadnjem času precej zmešan. Delal je dalje časa ali več in kar je imel denarja pri hudeh, ga ni mogel izterjati. Klemenec je bil med pionirji čičake naselbine. Bival je tam nad petdeset let. Zapuščal več otrok, ki pa niso živeli pri njem. — V Chisholmu v državi Minnesoti je umrl France Pucelj, po domače Klarnik, doma iz Sodražice pri Ribnici. V Ameriki je preživel 24 let. V Chisholmu zapuščal ženo in sedem otrok, v starem kraju pa mater. — V naselbinu Glenville je preminil Janez Orehek, po domače Njivar, star 62 let. Doma je bil iz lhanja pri Domžalah. V Ameriki zapuščal ženo, dva sina in šest hčera. — V Clevelandu sta izdihnila Anton Batič v starosti 72 let, doma iz Dobrave v Vipavski dolini, in Antonija Hostnikova, stara 51 let, po rodu iz Poljan pri St. Vidu nad Ljubljano.

• **Požar v Nemški gori.** V soboto proti večeru je prebivalce Nemške gore razburil nenaden požar. Gorelo je pri posestniku Jožefi Božičevi, ki ima ob cesti prostorno hišo in vinsko klet. V zadnjem času ni v prostori nihče stanoval in je bilo v njih spravljeno samo novo pohištvo, obleke in razni drugi predmeti, kar je vse postalo žrtev ognja. Skupna škoda znaša okrog 50.000 Din, ki pa je krta s malenkostno zavarovalnico 8000 Din. Ogenj je bil najhujši podtaknjen.

• **Gozdni požar pri Laškem.** Pod vrhom hriba Žikovca se je v soboto pojavil v gozdu ogenj. Bliznjiki kmetije so prvotno niso upali blizu, ker so mislili, da taborniki od cigani. Ko so pa opazili, da se ogenj vedno bolj širi, so pohiteli na kraj požara, a niso bili ognju več kos. Tudi gasilci iz Laškega ognja, ki je zavzel obseg do 5 ha, niso mogli več zadostiti. Zaradi tega je s. prosilo sresko načelstvo v Laškem pri vojaških oblastih za pomoč in je odpisal celjski pehotni polk že v noči na nedeljo 106 mož s 3 oficirji. Katerim se je posrečilo skupno s laškimi gasilci ogenj lokalizirati.

• **Tragedija mladih zaljublencev.** V soboto so ribiči potegnili pri Osijeku iz Drave 17-letno fotografirano pomočnico Dragice Milerjeve, ki je pred tednom dni brez sledu izginila. Ističasno je izginil tudi 19. letni maturant Josip Megeč. Domneva se, da sta šla skupno v smrt.

• **Pet oseb umrlo zaradi zastrupljenja.** V Jajcu v Bosni je v hiši Mate Bendreje umrlo za zastrupljenjem pet oseb, ki so uživale mavo bolnega vola. Osem drugih oseb pa se bori s smrtjo. Urodeha je zrelskava.

• **Vlomilec, ki je srečen, če pride v ječo.** Pred malim senatom okrožnega sodišča v Zagrebu se je vršila obravnava proti pekovskemu pomočniku Stefanu Ureku, staremu 24 let, zaradi vloma v stanovanje nekoga trgovca. Urek je bil zaradi vloma že trikrat zaprt in se mu je življenje v zaporu že zelo prijetilo. Ko mu je sodnik predčital, da je obsojen na dva meseca zapore, je obsojenec ves vzradoščen vzkliknil: »Hvala vam, sem prav zadovoljen!«

• **Uboj zaradi kilograma grozdja.** V Ruini se je v nedeljo zgodil hud zločin. Zaradi kilograma grozdja je bil napaden in smrtno poškodovan 22-letni Slavko Nikić. V nedeljo zvečer so ga našli v domačem vinogradu nezvestnega v mlaki krvi. Ko se je nekoliko osvestil, je povedal, da je v domačem vinogradu naletel na dva neznanca, ki sta si natrgala nekoliko grozdja. Ko ju je vprašal, kaj delata v vinogradu, sta ga napadla z noži. Mladenec je za ranami umrl.

• **Ubil ga je po 20-letnem zalezovanju.** V bosanski vasi Dojakovcu je petdesetletni kmet Spasoje Orič ubil kmeta Miloša Vujičiča, katerega je zalotil v spanju. Spasoje se je pred dvajsetimi leti zalotil, da bo ubil Miloša, ker si je ta ob priliki razmejitve posestev na Vujičičovo škodo prilastil kos zemlje. Nekaj dni po uboju se je Orič sam prijavil sodišču, češ: »Dvajset let sem ga zalezoval, dokler ga nisem zalotil. Vklentejte me! Ni mi žal, da sem ga spravil v grob.«

• **Morski volk pri Šolti ujet.** Ribič Ivan Čedič je v bližini otoka Šolte ujel v mrežo 220 metra dolgega morskoga volka. Žival je Čedič poklonil naravoslovnemu muzeju v Splitu.

• **V gostilno ne sme.** Okrajno sodišče v Laškem je prepovedalo Krči Maksu, rojenemu 1. 1909 v Trbovljah in takaj pristojnemu, zahajati v krcine za dobo dveh let (od 12. t. m. do 12. septembra 1934).

• **LUTZOVE PEČI** edino v Šiški.

• **Tovarna vs. Reich sprejema mehko in škrobno perilo** v najlepšo izdelavo.

POURŠNIKE, OBLEKE itd.
za gospode in otroke nudi najugodnejše
J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova št. 12

• **Monumentalna nova šola v Nišu.** Preteklo nedeljo je bila v Nišu slavnostno odprta monumentalna, moderno opremljena nova šola kralja Aleksandra I. Otvorili nove šole je prisostvoval tudi kraljev delegat general Valjković.

• **Najnižje stanje Save letos v Zagrebu.** Kakor javljajo iz Zagreba, je stanje Save padlo na 136 metra pod normalo. To je doslej najnižje stanje Save v letošnjem letu.

• **Čebelarški shod na Glincah.** Dne 2. oktobra bo čebelarški shod v prostori tovarne testenine »Pekatek«, lasti g. Žnidaršiča na Glincah pri Ljubljani, Tržaška cesta 10a. Namenjen je vsem čebelarjem dravske banovine. Na shodu bodo govorili sam priznani čebelarji strokovnjaki. Čebelarstvo društvo vabi na shod vse čebelarje, ker se bo razpravljalo o važnih čebelarških zadevah.

• **Vilanova kočna na Begunjski je zaprta.** Doktor bo trajalo lepo vreme, bo osebna samo še ob nedeljah.

• **Naši v Ameriki.** Rojak Jožef Alilč, advokat v Rock Springsu, je pri primarnih volitvah državnega pravdnika v Rock Springsu dobil znatno večino nad svojim protikandidatom in se pričakuje, da bo v jeseni pri glavnih volitvah prodiral. — Istotam je rojak France Bahunc padel tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in ga je smrt že naslednjega dne rešila trpljenja.

• **Strasne smrti je v Chicagu umrl rojak Marija Klemenec,** star 71 let, doma iz Ormožja na Dolenjskem. Zapažil je s petrolejem polito obleko na sebi in se z žlico obesil na drevo. Mož je bil, kakor pripovedujejo njegovi znanci, v zadnjem času precej zmešan. Delal je dalje časa ali več in kar je imel denarja pri hudeh, ga ni mogel izterjati. Klemenec je bil med pionirji čičake naselbine. Bival je tam nad petdeset let. Zapuščal več otrok, ki pa niso živeli pri njem. — V Chisholmu v državi Minnesoti je umrl France Pucelj, po domače Klarnik, doma iz Sodražice pri Ribnici. V Ameriki je preživel 24 let. V Chisholmu zapuščal ženo in sedem otrok, v starem kraju pa mater. — V naselbinu Glenville je preminil Janez Orehek, po domače Njivar, star 62 let. Doma je bil iz lhanja pri Domžalah. V Ameriki zapuščal ženo, dva sina in šest hčera. — V Clevelandu sta izdihnila Anton Batič v starosti 72 let, doma iz Dobrave v Vipavski dolini, in Antonija Hostnikova, stara 51 let, po rodu iz Poljan pri St. Vidu nad Ljubljano.

• **Požar v Nemški gori.** V soboto proti večeru je prebivalce Nemške gore razburil nenaden požar. Gorelo je pri posestniku Jožefi Božičevi, ki ima ob cesti prostorno hišo in vinsko klet. V zadnjem času ni v prostori nihče stanoval in je bilo v njih spravljeno samo novo pohištvo, obleke in razni drugi predmeti, kar je vse postalo žrtev ognja. Skupna škoda znaša okrog 50.000 Din, ki pa je krta s malenkostno zavarovalnico 8000 Din. Ogenj je bil najhujši podtaknjen.

• **Gozdni požar pri Laškem.** Pod vrhom hriba Žikovca se je v soboto pojavil v gozdu ogenj. Bliznjiki kmetije so prvotno niso upali blizu, ker so mislili, da taborniki od cigani. Ko so pa opazili, da se ogenj vedno bolj širi, so pohiteli na kraj požara, a niso bili ognju več kos. Tudi gasilci iz Laškega ognja, ki je zavzel obseg do 5 ha, niso mogli več zadostiti. Zaradi tega je s. prosilo sresko načelstvo v Laškem pri vojaških oblastih za pomoč in je odpisal celjski pehotni polk že v noči na nedeljo 106 mož s 3 oficirji. Katerim se je posrečilo skupno s laškimi gasilci ogenj lokalizirati.

• **Tragedija mladih zaljublencev.** V soboto so ribiči potegnili pri Osijeku iz Drave 17-letno fotografirano pomočnico Dragice Milerjeve, ki je pred tednom dni brez sledu izginila. Ističasno je izginil tudi 19. letni maturant Josip Megeč. Domneva se, da sta šla skupno v smrt.

• **Ni treba hvaliti, ni treba nič reči,** pač pa je treba ti k Slamihi steči, in zadovoljen boš vzkliknil glasno: »Oj, dobro blag — se hvali sam!«

• **Vlomilec, ki je srečen, če pride v ječo.** Pred malim senatom okrožnega sodišča v Zagrebu se je vršila obravnava proti pekovskemu pomočniku Stefanu Ureku, staremu 24 let, zaradi vloma v stanovanje nekoga trgovca. Urek je bil zaradi vloma že trikrat zaprt in se mu je življenje v zaporu že zelo prijetilo. Ko mu je sodnik predčital, da je obsojen na dva meseca zapore, je obsojenec ves vzradoščen vzkliknil: »Hvala vam, sem prav zadovoljen!«

• **Uboj zaradi kilograma grozdja.** V Ruini se je v nedeljo zgodil hud zločin. Zaradi kilograma grozdja je bil napaden in smrtno poškodovan 22-letni Slavko Nikić. V nedeljo zvečer so ga našli v domačem vinogradu nezvestnega v mlaki krvi. Ko se je nekoliko osvestil, je povedal, da je v domačem vinogradu naletel na dva neznanca, ki sta si natrgala nekoliko grozdja. Ko ju je vprašal, kaj delata v vinogradu, sta ga napadla z noži. Mladenec je za ranami umrl.

• **Ubil ga je po 20-letnem zalezovanju.** V bosanski vasi Dojakovcu je petdesetletni kmet Spasoje Orič ubil kmeta Miloša Vujičiča, katerega je zalotil v spanju. Spasoje se je pred dvajsetimi leti zalotil, da bo ubil Miloša, ker si je ta ob priliki razmejitve posestev na Vujičičovo škodo prilastil kos zemlje. Nekaj dni po uboju se je Orič sam prijavil sodišču, češ: »Dvajset let sem ga zalezoval, dokler ga nisem zalotil. Vklentejte me! Ni mi žal, da sem ga spravil v grob.«

• **Morski volk pri Šolti ujet.** Ribič Ivan Čedič je v bližini otoka Šolte ujel v mrežo 220 metra dolgega morskoga volka. Žival je Čedič poklonil naravoslovnemu muzeju v Splitu.

• **V gostilno ne sme.** Okrajno sodišče v Laškem je prepovedalo Krči Maksu, rojenemu 1. 1909 v Trbovljah in takaj pristojnemu, zahajati v krcine za dobo dveh let (od 12. t. m. do 12. septembra 1934).

• **LUTZOVE PEČI** edino v Šiški.

• **Tovarna vs. Reich sprejema mehko in škrobno perilo** v najlepšo izdelavo.

POURŠNIKE, OBLEKE itd.
za gospode in otroke nudi najugodnejše
J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova št. 12

• **Monumentalna nova šola v Nišu.** Preteklo nedeljo je bila v Nišu slavnostno odprta monumentalna, moderno opremljena nova šola kralja Aleksandra I. Otvorili nove šole je prisostvoval tudi kraljev delegat general Valjković.

• **Najnižje stanje Save letos v Zagrebu.** Kakor javljajo iz Zagreba, je stanje Save padlo na 136 metra pod normalo. To je doslej najnižje stanje Save v letošnjem letu.

• **Čebelarški shod na Glincah.** Dne 2. oktobra bo čebelarški shod v prostori tovarne testenine »Pekatek«, lasti g. Žnidaršiča na Glincah pri Ljubljani, Tržaška cesta 10a. Namenjen je vsem čebelarjem dravske banovine. Na shodu bodo govorili sam priznani čebelarji strokovnjaki. Čebelarstvo društvo vabi na shod vse čebelarje, ker se bo razpravljalo o važnih čebelarških zadevah.

• **Vilanova kočna na Begunjski je zaprta.** Doktor bo trajalo lepo vreme, bo osebna samo še ob nedeljah.

• **Naši v Ameriki.** Rojak Jožef Alilč, advokat v Rock Springsu, je pri primarnih volitvah državnega pravdnika v Rock Springsu dobil znatno večino nad svojim protikandidatom in se pričakuje, da bo v jeseni pri glavnih volitvah prodiral. — Istotam je rojak France Bahunc padel tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in ga je smrt že naslednjega dne rešila trpljenja.

• **Strasne smrti je v Chicagu umrl rojak Marija Klemenec,** star 71 let, doma iz Ormožja na Dolenjskem. Zapažil je s petrolejem polito obleko na sebi in se z žlico obesil na drevo. Mož je bil, kakor pripovedujejo njegovi znanci, v zadnjem času precej zmešan. Delal je dalje časa ali več in kar je imel denarja pri hudeh, ga ni mogel izterjati. Klemenec je bil med pionirji čičake naselbine. Bival je tam nad petdeset let. Zapuščal več otrok, ki pa niso živeli pri njem. — V Chisholmu v državi Minnesoti je umrl France Pucelj, po domače Klarnik, doma iz Sodražice pri Ribnici. V Ameriki je preživel 24 let. V Chisholmu zapuščal ženo in sedem otrok, v starem kraju pa mater. — V naselbinu Glenville je preminil Janez Orehek, po domače Njivar, star 62 let. Doma je bil iz lhanja pri Domžalah. V Ameriki zapuščal ženo, dva sina in šest hčera. — V Clevelandu sta izdihnila Anton Batič v starosti 72 let, doma iz Dobrave v Vipavski dolini, in Antonija Hostnikova, stara 51 let, po rodu iz Poljan pri St. Vidu nad Ljubljano.

• **Požar v Nemški gori.** V soboto proti večeru je prebivalce Nemške gore razburil nenaden požar. Gorelo je pri posestniku Jožefi Božičevi, ki ima ob cesti prostorno hišo in vinsko klet. V zadnjem času ni v prostori nihče stanoval in je bilo v njih spravljeno samo novo pohištvo, obleke in razni drugi predmeti, kar je vse postalo žrtev ognja. Skupna škoda znaša okrog 50.000 Din, ki pa je krta s malenkostno zavarovalnico 8000 Din. Ogenj je bil najhujši podtaknjen.

• **Gozdni požar pri Laškem.** Pod vrhom hriba Žikovca se je v soboto pojavil v gozdu ogenj. Bliznjiki kmetije so prvotno niso upali blizu, ker so mislili, da taborniki od cigani. Ko so pa opazili, da se ogenj vedno bolj širi, so pohiteli na kraj požara, a niso bili ognju več kos. Tudi gasilci iz Laškega ognja, ki je zavzel obseg do 5 ha, niso mogli več zadostiti. Zaradi tega je s. prosilo sresko načelstvo v Laškem pri vojaških oblastih za pomoč in je odpisal celjski pehotni polk že v noči na nedeljo 106 mož s 3 oficirji. Katerim se je posrečilo skupno s laškimi gasilci ogenj lokalizirati.

• **Tragedija mladih zaljublencev.** V soboto so ribiči potegnili pri Osijeku iz Drave 17-letno fotografirano pomočnico Dragice Milerjeve, ki je pred tednom dni brez sledu izginila. Ističasno je izginil tudi 19. letni maturant Josip Megeč. Domneva se, da sta šla skupno v smrt.

stanek in pogovor v svoj etefje v Šiški (Aleševčeva ul. 33, t. j. ulica od mitnice na desno) na soboto 24. t. m. ob 18. Oni, ki ne utegnejo priti, naj pošljejo zastopnika. — Smrekar.

• **Pouk jezikov:** francosčine, angleščine, nemščine, španščine in skupinah in za posameznike. Prilagase se sprejema vsak dan od 24. t. m. ob 6. do 7. zvečer Beethovnova ulica 7, pritišlje. — Prof. S. Jeras-Quinot.

• **Najdena je bila majhna ženska ura,** ki jo lastnica dobi pri g. pomočniku železniškega direktorja.

Iz Celja

• **Statistika z mestnih narodnih šol.** Mestno deško narodno šolo v Celju obiskuje v šolskem letu 1932-33 v 9 razredih (9 postopnih in 4 vzporednih) 269 dečkov, najnižinski (nemški) oddelki pa 19 dečkov in 11 deklet ter 4 otroci iz inozemstva, ki po § 45. zakona o narodnih šolah juriščno ne štejejo. Vseh otrok na deški šoli je torej 299, in sicer 259 Slovencev, 5 Srbov, 4 Hrvatov, 1 Rus, 1 Poljak, 19 Nemcev in 10 Nemk. Po verodrževju je 284 rimokatoličkov, 6 pravoslavni, 8 evangeličanov in 1 izraelit. To jesen je vstopilo iz mestne narodne šole na celjsko realno gimnazijo 27, v deško mešansko šolo pa 18 otrok. Mestna deželska narodna šola ima letos v 10 razredih (6 rodnih in 4 vzporednih) 307 učencev, in sicer 297 Slovencev, 5 Srbinov, 3 Hrvatov in 2 Nemk. Po verodrževju je 295 rimokatoličkov, 5 pravoslavni, 5 evangeličani in 2 izraeliti. V jeseni je prestopilo iz deželske šole na realno gimnazijo 18, v deželsko mešansko šolo pa 35 učenec.

• **Lahkotletske tekme celjske sokolske župe** se bodo pričele v nedeljo 25. t. m. ob 8. jutraj na Glaziji v Celju. Tekme bodo obsegale troboj in peterboj za vse oddelke: za članske skok v višino in daljino, metanje kroglice in diska ter tek na 100 m; za moški naraščaj isto, samo tek je na 60 m; za ženske oddelke skok v višino in daljino, met žoge in kroglice ter tek na 60 m. Najboljši rezultati bodo objavljeni kot župni rekord za leto 1932.

• **Nova organizacija frizerskih pomočnikov.** V petek 23. t. m. ob 20. se bo vršil v poslopu Delavske zbornice v Razlagovi ulici ustanovni občni zbor celjske podružnice Saveza brivskih in lasuljarskih pomočnikov Jugoslavije.

• **Iz celjske bolnice.** V Šilnici pri Celju je v nedeljo 18. t. m. neka sosedna napadla 50-letno prevzličkarico z lato in jo poškodovala na glavi. 76-letni prevzličkar Jožef Goršek iz Šmilavca pri Škofji vasi si je pri padcu zlomil desno nogo v stegnu. Oba se zdravita v celjski bolnici. V ponedeljek 19. t. m. zvečer je umrl v starosti 56 let g. Anton Penič, župnik iz St. Vida pri Grobelnem, v torek 20. t. m. jutraj pa 19-letni kovaški vajenec Stanko Krivec iz Jagmenjice pri Radečah.

• **Um se mu je omračil.** Iz umobolnice v Novem Celju je bil v soboto 17. t. m. na lastno prošnjo odpuščen 40-letni posestnik in tesar Filip R. iz Lipe pri Teharju. V soboto je izšel od posestnika normalen, v nedeljo in ponedeljek pa se je njegovo stanje zopet poslabšalo. V ponedeljek dopoldne so ga z reševalnim avtomobilom prepeljali zopet v Novo Celje.

• **Mestni kino predvaja danes ob 20.30** izvrstno novo zvočno opereto »Moje srce si želi ljubezni«.

Iz Maribora

• **Opozorilo davčnim obvezancem.** Davčna uprava razglasa, da se morajo vlagati prijave za odmero zgradarine za leto 1933 v času od 1. do 31. oktobra. Obrazci se dobi pri pristojnem občinskem uradu ali pa pri davčni upravi. Podrobnosti so razvidne iz obširnega poziva na uradnih deskah.

• **Mariborsko narodno gledališče** bo imelo odprto predstavo v soboto 1. oktobra. Uporizorilo bo Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor« v režiji Joška Kovčica.

• **Prijave za abonma sprejema tukajšnje** Narodno gledališče le še do sobote 24. t. m. vsak dan pri gledališki blagajni. Abonma je zaradi izredno nizkih cen omogočen tudi gmetno šibkejšim slojem.

• **Zvišanje najemnin v mestnih hišah** odloženo. Na vlogo novo ustanovljenega Društva najemnikov stanovanj in poslovnih lokalov za Maribor je okolič, v kateri se naproša mestni župan g. dr. Lipold, da odloži tozadevni sklep upravnega sveta in skliče za rešitev tega težkega vprašanja, ki je razburilo vse prebivalstvo, izredno sejo mestnega občinskega sveta, je župan g. dr. Lipold predložilništralski sklep upravnega sveta do sklicanja izredne seje mestnega občinskega sveta. Pričakovati je definitivno razveljavljenje tozadevnega sklepa.

• **Karambol dveh kolesarjev.** Ko se je predvečernim popoldne peljal na kolesu proti Kamnici posestnik Franjo Vračko iz Bresterne, mu je na klanco privozil naproti neki drug kolesar. Oba sta vozila z neko negotovostjo in se zaletela drug v drugega ter padla. Vračko je dobil pri padcu hude poškodbe na glavi in ga je moral reševalni avtomobil prepeljati v javno bolnico.

• **Tatovi koles pridno na delu.** V ponedeljek popoldne je neznan tat ukradel z dvorišča neke hiše v Jenkovi ulici pekovskega pomočnika Ferdinandu Mišetu črno pleškano, 750 Din vredno kolo znamke »Opel«.

• **Še ena žrtev razvnanjskega poboja.** V ponedeljek zvečer je bil preplezan v tukajšnje javno bolnico 64-letni viničar France Kovčič iz Razvanja, ki jo je v nedeljo zvečer v pretepu v Hamanovini vinotoku skupil s kolom tako močno po glavi, da se je nezavesten zgrudil. Njegovo stanje je resno.

• **Ugotovitev o razvnanjskem uboju.** O strašnem nedeljskem uboju železniškega pomočnega delavca Jakoba Klemenčiča v Razvanju smo izvedeli že naslednje podrobnosti. Popoldne je bilo pri Hamanovi zidanci sredi hriba zelo živ

Roparski napadalec od Sv. Barbare pred sodniki

Poštnemu slu je ugrabil 20.000 Din učiteljskih plač — 12 let robije

Danes je stopil pred veliki kazenski senat tujakinja Ivan Ivanuš iz Topol v šmarškem okraju, ki je 1. julija t. l. opoldne napadel na hribu pri Sv. Barbari 19 letnega Franca Ornika, sina žičarskega poštnega, ki je na nosil iz Sv. Lenarta v Zikarce za izplačilo učiteljskih plač.

Kratka zgodba tega ropa je naslednja: Pred leti je bil obtoženi Ivanuš trgovec v Zikarcih, kjer mu je trgovina zadovoljivo uspevala. Kmalu pa je začel v slabo družino, prišel je zapravljati in moral je zapreti trgovino. Preselil se je k bratu na domačijo v Topole pri Rogoški Slatini, kjer je nekaj časa mirno živel in premišljeval, kako bi prišel do kakšnega večjega denarja, da bi si zopet pomagal na noge. Ker je spoznal, da tega ne bo mogel doseči s pohajkovanjem in na tako lahek način, kakor bi rad, se je odločil za zločinski prilastitev potrebnih denarnih sredstev. Kot dober poznavalec razmer je pričakal 1. julija, ko je vedel, da bo nosil poštni sel Ornik denar za učiteljske plače iz Sv. Lenarta v Zikarce, Ornika na strmih hribu pri Sv. Barbari, Ornik je potiskal svoje kolo v breg, vso pošto z denarjem pa je imel v nahrbtniku na pleh. Ko je došel v gozd pred vrhom hriba, sta nenadoma počila v neposredni bližini dva ostru strela. Ornik je pogledal v smer streljanja in nadaljeval svojo pot, ker ni nikogar videl in je mislil, da nekdo strelja vrane. Streljal pa je Ivanuš, da bi se prepiral, če ni morda Ornik oborožen. Ko je videl, da ni, je planil maskiran nenadoma iz grmovja na Ornika mu s silo odvzel nahrbtnik in ga nato še vrge na strmih bregu proti dolini, sam pa izginil z nahrbtnikom v gostavi. Ornik se je naglo pobral in sledil napadalcu, ki je oddal nato proti njemu še 3 strele, na-

kar se je izgubil brez sledu. Ornik je našel kmalu na tleh svoj nahrbtnik z ostalo pošto, pač ni bilo več denarja. Ivanuš je pozneje izjavil, da je pričakoval plen najmanj 35.000 Din.

Ko je imel denar v žepu, je odšel peš do Loteča, kjer je najel voznička, ki ga je zapeljal do Ptuj, od tam pa je nadaljeval pot z avtomobilom do Rogoške Slatine, od koder se je vrnil peš domov. Da bi zabrisal vsako sled, se je pa že dan pred roparskim napadom odpeljal k sestri v Zagreb in si izposodil pri nji 1500 Din ter datiral potrdilo s 1. julijem, namesto s 30. junijem. S tem je hotel doseči alibi, če bi mu slučajno prišla na sled. Se istega dne pa je skrivaj odpotoval v Maribor in od tu odšel peš na prežo na mesto zločina.

Ko je imel denar, ni dolgo vzdržal doma. Že čez dva dni se je podal z bratom v Rogoško Slatino, kjer je vsem znanec plačeval pijačo kar na debelo. Nato sta se z bratom, ki pa ni imel pojma o izvoru denarja, odpeljala v Zagreb, kjer sta nabrila nekaj veselih ut tudi v družbi obeh, tamkaj bivajočih sester. Nenadoma pa se je Ivan Ivanuš izgubil v mesto, kjer je baže našel neke neznance, s katerimi je vas denar zaharzariral. Zločinec je bil po naših vrlih orožnikih kmalu odkrit in aretiran. Svoje dejanje je odkrito priznal, le tega noče povedati, kam je skril denar. Sodišče mu nikakor noče verjeti, da je v kratki uri zakrval kar 19.000 Din. Nabrže je denar skril, da bi imel sredstva, ko bi se vrnil iz ječe.

Senatu je predsedoval v. s. sv. Zemljič, prisodniki so bili v. s. sv. dr. Tombak in Lenart ter s. o. s. Kolšek in dr. Čemer, državno tožilstvo je zastopal dr. Deu, zagovarjal pa je obtožena ex off. dr. Reisman. Ivanuš je bil obsojen na 12 let robije, trajno izgubo častnih državljanjskih pravic in povrnitev škode.

Gospodarstvo

Srebrni novci po 50 Din

Finančni minister dr. Gorgijević je te dni dobil pogodbo z beograjsko »Kovnicco d. d. zaradi kovanja srebrnih novcev po 50 Din, in sicer na podlagi pooblastila, ki ga daje zakon o kovanju srebrnih novcev od 14. avgusta t. l. Novi 50 dinarski novci bodo seveda večji kakor sedanji 20 dinarski. Da pa ne bi bili zopet preveliki (že 20 dinarski so morda pretežki in preveliki) je v zakonu določeno, da morajo vsebovati več srebra. Dočim so 10 in 20 dinarski novci napravljeni iz zlata, ki vsebuje 500/1000 srebra, bodo 50 dinarski novci iz zlata 750/1000. Z drugimi besedami: 10 in 20 dinarski novci imajo glede na težo polovico čistega srebra, novi 50 dinarski novci pa bodo imeli 3/4 čistega srebra. Če bi 50 dinarski novci hoteli kovati iz enake plitine, kakor 10 in 20 dinarski, bi morali imeti 5kratno težo 10 dinarskega novca, torej 35 gramov. Ker pa bo uporabljena boljše plitina, bo težo znašala le 22 gramov (10 dinarski srebro je težak 7 gramov, 20 dinarski pa 14 gramov). Premer novih 50 dinarskih novcev bo 36 mm (pri 10 dinarskih znaša premer 25 mm, pri 20 dinarskih pa 31 mm).

Po zunanji obliki bodo povsem slični že izdanim srebrnikom. Na eni strani bo lik N. Vel. kralja, na drugi pa državni grb z napisom »50 dinarjev« in z letnico. Razlikovali se bodo le glede fineže izdelave roba, kar bo znatno otežilo odnosno onemogočilo ponarejanje. Novi po 10 in 20 dinarjev imajo na obodu kakor znano zobati rob, 50 dinarski pa bodo imeli gladki rob, na tem robu pa z vdolbenimi črkami napis »Bog kralju Jugoslaviji«. Vrh tega bo razlika v tem, da bodo vsi napisi v cirilici, dočim so napisi pri 10 in 20 dinarskih novcih samo v latinici.

Srebrniki po 50 dinarjev bodo državne, banovinske in občinske blazine dolžne sprejemati kot plačilno sredstvo v neomejenem znesku (kakor 10 in 20 dinarske), privatne osebe pa do zneska 1000 Din pri enem izplačilu (10 in 20 dinarskih novcev morajo privatne osebe vzeti do 500 Din).

Kakor poročajo iz Beograda, da »Kovnica« d. d. takoj prišla s kovanjem teh novih srebrnikov, tako da bodo prišli v promet v čim krajšem času. Po zakonu bo država izdala teh srebrnikov po 50 dinarjev za skupno vsoto 550 milijonov Din, dočim je bilo 10 in 20 dinarskih novcev izkovanih za 450 milijonov Din. Tako bomo imeli potem v obloku vsega z eno milijardo dinarjev kovanega srebrnega denarja. To pomeni povprečno na prebivalca 71,40 Din, skupaj z obtočkom niklastega denarja na povprečno na prebivalca 83 Din. Ta obtoček kovanega denarja pa navzile temu ne bo velik, zlasti če upoštevamo, da znaša v Švici 483 Din na prebivalca, v Angliji 324 Din, v Nemčiji 270 Din, v Italiji 150 Din, v Avstriji 120 Din itd. Beograjska »Kovnica« obratuje sedaj vednooma še z delavci, ki so prišli iz Nemčije, vendar so zaposleni tudi naši delavci, ki bodo menda v kratkem času toliko izurjeni v tem delu, da podjetje ne bo več treba zaposlovati inozemskih delavcev.

Pomen našega tujkega prometa

Iz referata, ki ga je na običnem zboru Zveze trgovinskih gremijev 18. t. m. podal podpredsednik Zbornice za TOI g. Elsbacher posnemamo naslednje zanimive podrobnosti. Tujski promet postaja važna gospodarska stroka, ki se pri nas v poslednjih letih ugodno razvija. Vse države se trudijo, da dvignejo tujski promet, da zainteresirajo tuja za prirodne krasote svoje zemlje, da mu nudijo čim večje ugodnosti in udobnosti. Med srednjeevropskimi državami ima naša država v turističnem pogledu posebne prednosti. Na skrajnem jugovzhodu se odpre severnoevropskemu turistu nov svet, s posebno kulturno in civilizacijsko, naše Jadransko morje ga privablja v naša morskakopališča in na otoke, Slovenija pa mu nudi krasna letovišča, visoke gore, termalna kopališča in zdravilišča.

Kratek pregled razvoja našega tujkega prometa, nam pove, da smo, kljub skromnim sredstvom, ki so bila za pospeševanje tujkega prometa na razpolago, v tujski prometnem pogledu v poslednjih letih lepo napredovali, da smo kljub premajhnemu uvaževanju tujkega prometa kot gospodarske stroke in kljub prešibko organizirani propagandi, vendarle zainteresirali tuja za prirodne krasote in posebnosti naše zemlje.

Stevljivo se je turistični promet v naši državi dvignil od 154.992 oseb v letu 1924, na 219.904 v letu 1926, 323.702 v letu 1928, in na 551.659 oseb v letu 1930. V tem letu je bilo od tega števila 295.512 naših državljanov in 256.147 inozemcev. 1931 je navzile krizi padlo število le na 549.342 (inozemcev 209.797).

Tudi v gospodarsko-finančnem pogledu kaže tujski promet stalen napredek: Dohodek od inozemskih turistov v naši državi je znašal:

1. 1925.	33.930.000 Din
1. 1926.	90.250.000 Din
1. 1927.	124.500.000 Din
1. 1928.	131.350.000 Din
1. 1929.	167.700.000 Din
1. 1930.	340.160.920 Din

Od te vsote, ki so jo pustili pri nas inozemski turisti v letu 1930, je odpadlo na promet okrog 92 milijonov Din, na stanovanja in oskrbo okrog 236 milijonov Din, na manjše stroške pa okrog 12 milijonov Din. Iz vsote 236 milijonov Din, ki so jo pustili pri nas inozemci, za oskrbo, je imela seveda neposredno in posredno korist tudi naša trgovina.

V skupnem tujkem prometu je zavzemala dravska banovina 1. 1930, drugo mesto z okrog 120.000 letoviščarji. Naša banovina je v tujko-prometnem oziru pokrajina, ki ima še posebne prednosti. Je v bližini morja, ima nizinska in višinska alpinska letovišča, reke, gorske potoke, mineralna vrela in terme, planinska jezera, plezalne ture in krasno alpinsko floro. Zato sta n. pr. l. 1930, na naša planinska letovišča odpadli dve tretjini vsega planinskega turizma v državi.

Kako se je razvil v naši banovini tujski promet? Leta 1928, je posetilo slovenska zdravilišča in letovišča: 34.195 tujcev, l. 1929. 51.969, l. 1930. 135.893, l. 1931. pa 115.824 tujcev. Leto 1930, je bilo za nas v tujko-prometnem pogledu — rekordno leto. Z nastopom težke gospodarske krize pa je v lanskem, zlasti pa v letošnji sezoni tujski promet v vseh državah hudo nazadovol in to za 30—40%. Razloge tega padanja pa ne smemo iskati le v splošni krizi in gospodarskem nacionalizmu, marveč tudi v ostrih deviznih predpisih, ki onemogočajo izvoz denarja iz ene države v drugo.

Tudi naša banovina trpi v tujko-prometnem oziru na tem, in bo v letošnji sezoni, posej (glede na podatke za čez od 1. januarja do konca julija t. l., ko je znašal tujski promet v Sloveniji 49.788 oseb) vsekakor nižji od lanskega. Kako ovirajo devizni predpisi naš tujski promet, je razvidno že iz tega, da je bilo l. 1931, v naših letoviščih 2361, letos pa le 483 Madžarov in to vse zaradi težke devizne prometu.

Kljub neveličnemu stanju pa nam dosežani razvoj tujkega prometa kaže, da smo priborili interes tujcev za naša zdravilišča, letovišča in alpinsko turistično. Treba je le, da ta interes obdržimo tudi preko tega kritičnega časa in to s smotreno organizacijo in propagando.

V tej smeri delujejo pri nas Zveza za tujski promet pod predsedstvom našega načelnika za trgovino in industrijo kr. banske uprave g. dr. Rudolfa Marna, »Putek« in olepševalna in tujsko-komercialna društva. V poslednjih letih se je pričel močno razvijati tudi zimski sport, ki ima pri nas vse prirodne pogoje.

V gospodarskem interesu naše trgovine je, da sodeluje pri organizaciji, pri pospeševanju in v propagandi tujkega prometa, ker ima od tujkega prometa znaten dohodek.

Pospeševanje in propagando tujkega prometa je treba izziviti skoraj na vseh področjih našega gospodarskega in javnega življenja. Tako je treba pričeti z delom pri naših najmanjših edinicah, občinah, ki morajo v interesu občanov strmeti, da izkoristijo prirodne lepote in posebnosti svojega okolišja.

V tem pogledu imajo hvaležno nalogo tudi naša združenja, ki naj organizirajo v zvezi s tujko-prometnimi ustanovami posebne odbore za tujski promet. S podobno organizirano propagando se bo razvil naš tujski promet v vseh področjih naše banovine. Seveda pa so tu tudi naloge, ki jih mora v interesu razvoja tujkega prometa prevzeti javna uprava. Treba je izboljšati prometna sredstva, graditi avtomobilske ceste, skrbeti za dobra pota, nasade, zlasti pa tudi za udobnost in neudnost, ki jih razvijeni tujci zahtevajo. Prireditelje razstav, opisov, propagande v inozemskih

časopisih za informacije inozemstva o naših prirodnih lepotah in posebnostih potom filmov in predavanj, vse to je važno za razvoj tujkega prometa. Pri vsem tem delu za pospeševanje tujkega prometa mora sodelovati iniciativno in pospešujoče tudi trgovec, ne le v lastnem interesu, marveč tudi za ugled naše države v inozemstvu in v interesu celokupnega našega gospodarstva. Turizem ima kot gospodarska panoga vsekakor bodočnost, zato je delo za propeh tujkega prometa važno iz gospodarskega, narodno-političnega in socialnega stališča.

Gospodarske vesti

Važna seja vinarskega društva. Vinarsko društvo je sklicalo sejo glavnega odbora, ki se je vršila 19. t. m. v Mariboru v prostorih hotela »Črni orek«. Udeležba je bila skoraj polnoštevna. Predsedoval je društveni predsednik narodni poslanec g. L. Petovar. Na dnevnem redu so bila važna vprašanja, ki se tičejo pospeševanja vno-građništva v sedanjih težkih časih. Po poročilih društvenih funkcionarjev se je posebno razpravljalo o jesenskih prireditvah, ki jih pripravljajo meso Maribor za prve dni novembra ob priliki zborovanja učiteljev itd.

Sklenilo se je, da se ostalim prireditvam priloži tudi vinska pokušina, ki jo bo priredilo društvo, zlasti glede na okolnost, da se bo svečanosti udeležilo nad tisoč učiteljev iz vse države. Glavni odbor je nadalje sklical ustanoviti poseben trsnikarski odsek na čelu z g. Brumenom iz Ljutomer in Clotariem Bouwierjem iz Gor. Radgone, ki bosta kot društvena pooblaščenca še v teku jeseni sklicala zborovanje trsnikarjev v Ptuj. Izročena je bila zahvala banški upravi, ki je dala na razpolago imenik trsnikarjev. Posebna točka dnevnega reda je bil tudi razgovor o viničarskem redu. Tozadeven sklep bo sporočen oblastem. Za tajnika in urednika društvenega glasila je bil ponovno izvoljen priznani in splošno spoštovani vinarski strokovnjak g. Zabavnik, višji kletarski nadzornik v p. Vprašanje sprememb imena trsne vrste »burgundeec«, ki jo zahtevajo oblasti je bila odklonjena s pripombo, da nima ta sorta s francosko pokrajino Bourgund nič opraviti in da je to le ime trsne sorte, ki se ne more spreminjati. Posebno živahno se je razpravljalo o vplivu novih trošarinskih predpisov na promet z vinom in na glavni konsum. Glavni odbor je ugotovil, da je ta zakon ugodno vplival na prodajo odvisnega vina pri preducentih. Ako se vršijo nerednosti pri razporočanju, je smatrali to kot zadevo oblasti, ki ne upoštevajo predpisov zakona o obtrih in zakona o živilih. Končno so bili izvoljeni posebni poročevalci za posamezne vinske okolišje v svrhu zbiranja podatkov o tržnih cenah pri prodajah letošnjega vinkega pridelka. Te cene bo Vinarsko društvo od časa do časa objavljalo.

Kilirinski sporazum z Nemčijo. Sporazum glede ureditve plačil med našo državo in Nemčijo, ki je bil sklenjen pretekli teden v Berlinu, je po informacijah iz Beograda kilirinski sporazum, ki določa med drugim, da bodo v bodoče vsi nemški izvozniki, ki izvažajo v Jugoslavijo, izstavljali fakture v dinarjih, jugoslovenski izvozniki, ki izvažajo v Nemčijo, pa bodo izstavljali fakture v markah. Pri taki ureditvi kilirina ni potrebno, da se določi tečaj za obračunavanje. Naši uvozniki bodo nemško blago plačali v dinarjih na račun Reichsbanke pri naši Narodni banki, nemški uvozniki našega blaga pa bodo plačevali svoje obveznosti v markah pri Reichsbanki na račun naše Narodne banke.

Dunajski devizni tečaj v privatnem kiliringu. Kakor znano dopušta avstrijska Narodna banka, da se v privatnem kiliringu zaračunavajo devize po višjih tečajih. Ker uradni tečaj Narodne banke, ki vzdržuje fiktno zlatnega standarda, ni majno praktično pomena, ker se sedaj že pretežno del prometa z inozemstvom razvija preko privatnega kilirina, zato imajo tečaj, ki se tu plačujejo za devize, tudi praktičen pomen in realno podlago. Trenutno zaračunavajo Avstrijci v privatnem kiliringu zlate devize (dolar, frank) z aži-jem od 20,5%, češko-slovaške krone z aži-jem 15 do 18%, leje z aži-jem 12 do 15% in dinarje z aži-jem 8% nad paritetnimi tečaji.

Ustanovitev nove obrtniške organizacije v Celju. V soboto 17. t. m. se je vršil v dvorani Narodnega doma v Celju ustanovni občni zbor celjske podružnice Društva jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino. Celjska podružnica šteje 145 članov. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Holobar, nakar je predsednik društva g. Pičman razložil društveni program. Govorila sta še g. Šimenc iz Ljubljane in tajnik g. Briček iz Celja. Za predsednika je bil nato izvoljen g. Holobar, za podpredsednika pa g. Rutar.

Konverzija francoskih rent. Francoski konzulat v Ljubljani objavlja: Imetniki rent, obligacij in bonov francoskega državnega zaklada, ki nočejo teh vrednot zamenjati za nove 4 in pol odstotne rentne papirje, morajo na francoskem konzulatu (za dravsko banovino) v Ljubljani pred 25. septembrom t. l. izpolniti v svrhu izplačila določene formalnosti.

Hmelj

Žalec, 20. sept. Nekoliko mirnejše povpraševanje pri čvrstem položaju brez vsakega ponujanja. Plavečevali in prodajalo se je od 16—19 Din, nekatere prvovrstne partije so dosegle izjemoma tudi 20 Din. Trgovina, kakor tudi hmeljarji pričakujejo skorajšnje zopetno oživljenje trgovine in glede na ugoden položaj na inozemskih tržiščih tudi nadaljnjo uvrstitev cen.

Zatec (CSR). 20. sept. Cene so ostale nadalje nespremenjene in se plačuje hmelj glede na kakovost po 600—850 Kč, za večje prvovrstne partije pa po 900 Kč.

Borze

20. septembra

Na ljubljanski borzi sta devizi London in Newyork nekoliko popustili. Slabejša je bila tudi deviza Pariz, dočim so se devize Trst, Berlin in Bruselj nekoliko okrepile.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Volna škoda nekoliko popustila na 190—193, vendar ni bilo nikakega prometa. Zaključek je bil zabeležen le v 7% Blaitromer posojilu po 43.

Devize

Ljubljana: Amsterdam 2306,51—2317,87, Berlin 1366,25 — 1377,05, Bruselj 796,63 — 800,57, Curih 1108,35 — 1113,85, London 159,19 — 200,79, Newyork ček 5723,53 — 5719,79, Pariz 226,15 — 226,27, Praga 169,90 — 170,76, Trst 294,46 — 296,86.

Zagreb, Amsterdam 2306,51—2317,87, Berlin 1366,25—1377,05, Bruselj 796,63—800,57, London 159,19 — 200,79, Milan 294,46 do

SCHICHTOV
RADION
pere sam

in-hitrejše
in-belejšje

in preprosto
kakor **A-B-C**

RAZTOPI
Radion v mrzli
vodi

KUHAJ
v raztopini perilo
20-30 minut

IZPIRAJ
perilo najprej v gorki,
potem v mrzli vodi

206,86, New-York kabel 5745,53 — 5773,79, New-York ček 5733,53 — 5751,79, Pariz 225,15—226,27, Praga 169,87—170,73, Curih 1008,35—1113,85.

Curih, Pariz 20,3175, London 18, Newyork 518,50, Bruselj 71,8750, Milan 26,60, Madrid 42,50, Amsterdam 208,20, Berlin 123,4750, Stokholm 92,30, Oslo 90,55, København 93,35, Sofija 3,73, Praga 15,34, Varšava 58,05, Bukarešta 3,06.

Elekti

Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda 190—193, 7% investicijsko 48 den., 4% agrarne 25 den., 6% begluške 35 bl., 7% Blair 42—44,50, 8% Blair 44 den., 7% Drž. hip. banka 44—48, Narodna banka 4200 den., Priv. agrarna banka 217—222.

Beograd. Volna škoda 193—194,50, 7% investicijsko 50 zaklj., 60% begluške 34,50, 34 zaklj., 7% Drž. hip. banka 49 bl., Narodna banka 4000 zaklj.

Dunaj: Dunav-Sava-Jadran 14,20, Staats-eisenbahngesell. 17,55, Trboveljska 22,75, Alpina-Mont. 13,05.

Blagovna tržišča

2170.

+ Ljubljanska borza (20. t. m.) Tendence za žito mirna. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): sremska, nova, 76 kg po 182,50—185, baška nova, 76 kg po 185 do 187,50, sremska stara, 76 kg po 187,50—190, baška stara, 76 kg po 192,50—195; koruza: baška, stara, slov. postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh po 145—147,50; moka: baška 30%, franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneh po 310—315, banatska po 320 do 325.

+ Novosadska blagovna borza (20. t. m.) Tendence za pšenico čvrsta, sicer nespremenjena. Promet 31 vagonov. Pšenica (nova, 76 kg): baška, okol. Novi Sad, okol. Sombor, srednjebaška, gornjebaška in baška, notska 135—137,50; baška ladja Tisa 137,50 do 140; gornjebaška 130—132,50; banatska, pariteta Vršac 137,50—139; sremska 135 do 137,50. Ječmen: baški in sremski, 64/65 kg 90—95, Kuruza: baška 91—93; okol. Sombor 92—94; banatska 89—91, sremska 92 do 94; sremska, okol. Šid 94—96, Moka: baška in banatska 30% in 30%, 219,50 — 227,50; 32% 197,50 — 207,50; 35% 175 — 185; 36% 155—165; 37% 135—145; 38, 70—80. Otrubi: baški in sremski, v jutistih vrečah, 57,50 do 60; banatski, v jutistih vrečah, novi 52,50—55, Fižol: baški in sremski, novi, beli, 102,50—107,50.

+ Somborska blagovna borza. (20. t. m.) Tendence stalna. Promet 65 vagonov. Pšenica (76 kg): baška, okol. Sombor 132,50 do 135; gornjebaška, sremska, slavonska 132,50—135; baška, notska 137,50—140; banatska potiska 135—137,50; banatska 130—132,50. Oves: baški, sremski, slavonski 95—100. Ječmen: baški, sremski, 64/65 kg 90—95, Kuruza: baška 93—95; okol. Sombor 94—96, Moka: baška, banatska 30% in 30%, 215—225; 32% 195—205; 35% 175—185; 36% 155—165; 37% 135—145; 38, 70—80. Otrubi: baški 55,50—57,50. Fižol: baški, uzančni 100—105.

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Torek 20.: zaprto.
Sreda 21.: Roksi. Red: Sreda.
Četrtek 22.: Zločin in kazni. Premijera. Izven.
Petek 23.: zaprto.

Prva repriza komedije »Roksi«, ki jo je napisal Amerikaneec Connors bo v sredo, dne 21. t. m. v ljubljanski dram. Roksi je bila v lanskem sezoni najbolj igrana komedija na tujih gledališčih. Samo prasko Narodno devadlo jo je odigralo nad 150krat. Snov komedije se naslanja na staro znano pravljico o Pepelki. Komedija je izredno spretno sestavljena, po vseh dobrih starih dramatičnih receptih, ki vsikdar dosežejo efekta. Pri premijeri so bile salve smeha. Repriza se vrši za stalni abonma sreda.

Dostojevski: Zločin in kazni. Ljubljanska drama pripravlja kot tretjo letoš-

njo dramsko premijero za četrtek 22. t. m. Krasnopoljskega dramatičarja romana Zločin in kazni. Dramatizacija je zelo dobro uspevala in je izbrala najmočnejša in najefektnjša mesta iz romana ter jih združila v devet, hitro se vrstečih slik. Vsebinska romana je vsesplošno znana, zato nam ni treba posebej navajati je. Glavno vlogo študenta Razkolnikova igra g. Kralj, ki bo to pot pokazal v tej težki vlogi svojo ustvarjajočo silo. Marmeladova igra g. Cesar, prostitutko Sonjo gospa Vida Juvanova, Razumihina g. Sanci, preiskovalnega sodnika Porfirija Petroviča g. Lipah, Mati Razkolnikova je g. Medvedova, Dunja gđ. Boltarjeva, pisarniški predstojnik Zametov je g. Zelezničnik, Ilja Petrovič g. Skrbinec. Dalje nastopajo gospe Rakarjeva, Gabrijeličeva in Slavčeva ter gg. Plut, Daneč, Gregorin, Bratina, Jerman, Jan, Drenovec, Potokar, Murgelj in Sintič. Premijera bo v četrtek dne 22. t. m. zvečer izven abonmana.

V zadnjih dneh se zelo pridno pri-glašajo stalni abonenti za gledališko sezono 1932/33. Opozarjamo, da je še prav le-pi sedežev, predvsem pa lož na razpolago in prosimo vse one, ki se zanimajo za abonma, da se prijavijo že v teh dneh, da ne izgube predstav, kajti drama je že začela z rednimi abonma predstavami, opera pa začne konec tega meseca. Abonma se plačuje v osmih obrokih, prvi obrok takoj pri vpisu ali pa začetek oktobra. Cene abonmaja so izdatno znižane napram dnevnim cenam za posamezne vstopnice.

Premijera dr. Bartolove drame »Lopeza« bo v soboto 24. t. m. Snov te izvirne drame je avtor pronesel med Baske in jo vzel iz življenja literarnih in založniških krogov. Razdeljena je na 12 učinkovitih slik, ki se brez posledka vrste pred gledal-cem. Dejanje je napeto in se končuje s tra-gičnim koncem glavnega junaka Lopeza, pisatelja in revolucionarja. Iskušnje se bli-žajo koncu in podoba je, da bo to najno-vejše delo Bartolove, ki doživi svojo krstno predstavo, izredno zanimajo ljubljansko občinstvo. Režijo vodi profesor Jest.

Radio

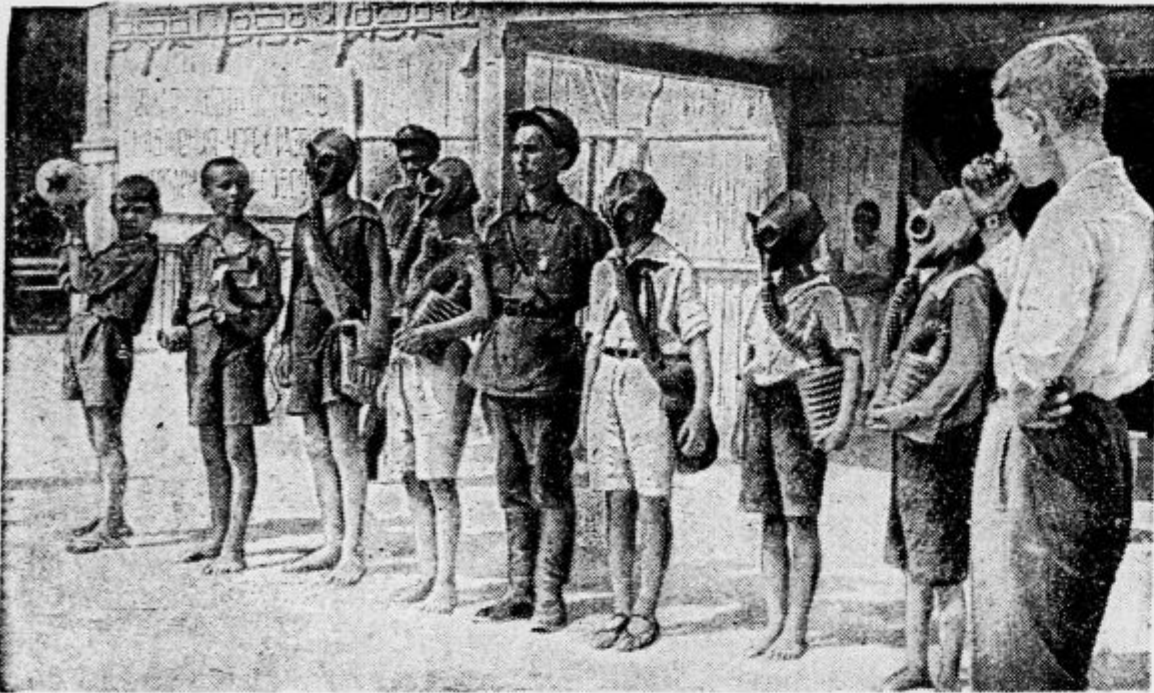
Izvilleček iz programov

Sreda 21. septembra
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, poročila, borza. — 18: Salonski kvintet. — 19: Navseti za domači vrt. — 19.30: Literarna ura. — 20: Samospevi gđe. Milene Verbičeve. — Samospevi g. Joža Likoviča. — 21: Salonski kvintet. — 22: Čas, poročila, koncert iz kavarnе »Zvezda«.

Četrtek 22. septembra
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče,

Iz življenja in sveta

Pouk za obrambo pred strupenimi plini

V Rusiji je pouk o ravnanju civilnega prebivalstva s strupenimi plini napredoval tako daleč, da se učijo uporabe plinskih mask že šolski otroci

Mikroskopsko raziskovanje možganov

Prof. Filimonov z moskovskega zavoda za raziskovanje možganov navaja zelo zanimive podatke o delu ruskih učenjakov na tem področju. Gre jim predvsem za to, da bi našli v sivi možganski skorji objektivno podlago za razlike raznih plemen in tudi posameznikov. Preiskujejo se v prvi vrsti možgani oseb, ki so postale žrtev prometnih nesreč v Moskvi, a tudi iz najoddaljenejših ozemelj sovjetske zveze si dajejo pošiljati možgane zastopnikov raznih plemen, n. pr. mongolskih.

Ruski raziskovalci smatrajo, da kompliciranost funkcije, n. pr. spoznavanje, spominjanje in zavest, niso natančno omejene na določeno mesto v možganski skorji kakor preprostejše. Raziskovanje teh kompliciranih funkcij ni samo človeško zanimivo, temveč ima tudi veliko praktično vrednost. Z ugotovitvijo zveze med posameznimi polji možganske skorje in kompliciranimi funkcijami bi n. pr. veliko lažje izvajali kirurške poseške v možgane.

Velike so težave, ki jih je premagovati pri zbiranju materiala. Že starost lahko mnogo spremeni v podobi možganov. Tako so ob raziskovanju možganov ruskega pesnika Majakovskega ugotovili, da so bili arteriosklerotični, čeprav je štel od svojih prostovoljnih smrti komaj 36 let. Arterioskleroza pa bistveno spreminja sliko normalnih možganov. Tudi če se obdukcija iz-

vrši več ur po smrti, se možgani lahko v mnogem spremenijo.

Izrezani možgani pridejo najprvo za najmanj 15 dni v formalin. Čez nekoliko dni se razkožijo, nakar jih večkrat fotografirajo in obe polovici razrežejo vsako v pet delov. Vsak izmed delov pride nato v alkohol, v kloroform in parafin. Tedaj jih razrežejo z mikrotomom v mikroskopsko tanke lističe, od katerih barvajo vsakega štiridesetega. Šele sedaj se dajo posamezna polja izmeriti in primerjati. Izmere niso nikoli popolnoma točne, kar pa ne igra nobene posebne vloge. Vsekakor pričakujejo, da bo mikroskopsko raziskovanje možganske skorje prineslo več uspeha nego grobo anatomsko raziskovanje možganskih gub in zavojev, čeprav je ruska znanost tudi tu dosegla mnogo.

Stopanje po stopnicah

Kdor stopa čisto po stopnicah, naj se navadi stopati s polno nogo in ne s konci prstov, kar je videti sicer bolj prožno, a je mnogo bolj utrudljivo. Mišice na stopalih in bedrih naj delujejo enakomerno. To naj si zapomnijo zlasti pismonoše, ki si s stopanjem s polno nogo prihranijo pol truda. Osebe, ki bolehalo na sruči, si včasih lahko olajšajo stopanje po stopnicah s tem, da se dvigajo s hrbtom naprej in z obrazom nazaj.

Svatbena potovanja v Italijo

Kakor poročajo iz Rima, je imela odredba o 80 odst. znižanju vozne po italijanskih železnih za novoporočence lep uspeh. Inozemci so pokupili v zadnjih tednih 1097 vozovnic v Rim, kjer so prebili prve dni zakonskega življenja. Po pordnevnem bivanju v Rimu so se razkropili po italijanskih provincah. Naiveč jih je odpotovalo iz Rima v Milan in Florenco.

Mesto v morju

Mesto Nuevo Laredo v Mehiki je postalo žrtev hudih poplav. Morska plima je doseglja takšno stopnjo, da so prišle cele mestne četrti pod vodo. Sedem ljudi je pri tej priliki prišlo ob življenje

Banke, bombe in banditi v Ameriki

Pred dnevi je neki čikaški dnevnik prinesel tole vest:

Včeraj je tolpa neznanih zločincev z roparskim namenom napadla avtomobil, v katerem se je milijonar William T. Hughes vratal z borze in s strelji iz revolverjev ubila milijonarja. Na srečo je gospod Hughes ravnal dan poprej ves svoj denar na polož v banki, tako da pri roparskem napadu dejansko ni izgubil ničesar drugega kakor življenje.

Ta vest je napisana v tako posrečenem in duhovitem besedilu, da kar vnebovpijoče priča o tem, kakšne pojme imajo v Ameriki o čem človeka in njegovega življenja pa o zločinu, o banditizmu in o vseh teh stvareh. Vse življenje Amerike je zgrajeno na načelu najbolj skrajnega, najbolj sproščenega individualizma: vsak naj gleda sam, kako bo ostal na površju vsak naj zase poskrbi, da bo o pravem času pritekel na cilj. Življenje v Ameriki pa se vrši na tako razgiban, na tako divje nagel način, da lahko od vsake minute vse zavisi. In tako ameriški človek ne ve utegne vsak hip razmišljati, kaj bi bilo najbolj prav. Tam, kjer je individualizem prva in zadnja zapoved, tam mora biti dovoljen tudi prestopnik in greh. In tako se je v Ameriki zgodilo, da sta zločin in roparstvo prav za prav samo neka posebna prid-

bitna panoga, o kateri tudi oblastva vojaško računa in h kateri hodijo tudi policiji in davkarji po svoj delež. Znano je na primer, da imajo v Chicagu, ki je nekakšen glavni stan ameriških razbojnikov, bolj banditi policijo v rokah kakor pa policija njih.

Evropejci Ameriko pač zmerom težko razumemo in mnogo kaj bomo morali še preštudirati, da se bomo približe seznanili s tem ogromnim kontinentom, ki prav za prav reže kruh usode vsemu svetu. O tem, kakšno vlogo imajo banditi v socialnem življenju Amerike, nam živo pripoveduje knjižna našega rojaka, zdaj že slavnega ameriškega pisatelja Adamiča »Križa v Ameriki«, ki je pred kratkim izšla v za ložbi Tiskovne zadruge. Ameriško delstvo nima mnoh, množice obsegajočih organizacij. Kadar se hoče boriti za zboljšanje svojega položaja, nima na razpolago orožij, kakršna ima evropsko delstvo, ne zmora kolektivnega nastopa. Straža in takšnih reči. V boju mu preostane samo še obupno sredstvo individualista: bomba atentat in kriminal. Kadar hoče kakšno organizacija izvoziti pridobitek za svoje delstvo, najame poravnati razbojnika, da posredujejo. In ti razbojniki (raketirji) so zmerom pripravljeni, da za primeren honorar vržejo bombo v človeka. V banko ali kamor že kdo želi. Adamičeva knjižna navaja in kritično pretresa celo neskončno vrsto takšnih nanetih atentatskih zločin iz delavskih bojev v povojni in sodobni Ameriki.

Slano jezero pod Mosko

Na jugu Moskve so zadnje čase vrtači v tla in odkrili, da leži 700 m pod mestom veliko slano jezero. Analizirali so njegovo vodo in ugotovili, da vsebuje dragocene kemične sestavine, snovi, ki lahko izvrstno rabijo za pripravljanje stekla, smodnika, nekaterih kovin in sestavljenih kemikalij.

Raziskovalna dela v tej smeri so trajala že tri leta, uspeh pa se je pokazal šele sedaj. Soli je v tem jezeru petkrat toliko kakor v morski vodi. V globini 750 m so raziskovalci zadeli na »plast kemikalije ter jo začeli analizirati. Raziskavo dela je vodil geolog Dimitrij Perkin. Zanimivo je tudi dejstvo, da so se pokazali podobni rezultati kakor pri tem vrtanju tudi v bližini Solikamska, ki velja za največji solni rudnik sovjetske Unije.

Vino zastoj

Zadnja leta so v Franciji razdrli lepo predvojno navado, da je gostilničar postregel gostu, ki je prišel v njegov lokal obedovati ali večerjati, zastoj z vinom. Posledice tega ukrepa so se kmalu pokazale. Potrošnja vina je začela padati, ker so le redki naročili vino proti posebnemu plačilu. Zdaj javljajo iz Pariza, da so začeli ondotni restavrirati obnavljati stare zlate čase: gost, ki sede k mizi ter naroči jed, dobi zopet svojo merico belega ali črnega vina zastoj, 350 restavracij je že uvedlo to metodo in ostali bodo skoro gotovo morali slediti njih zgledu.

V Pariz gre za poslanika

diplomat Roland Köster, ki bo zamenjal dosedanjega nemškega poslanika pri francoski vladi, von Hoessa. Slednji je po dispozicijah te dni izvršnega revirementa nemške diplomacije premeščen v London

Smrtonosni mozoljček

V italijanskem kopališču Riccione je nenadoma umrla 26letna žena dunajskega ravnatelja dr. Alfreda Grünja, gospa Friedl, znana prikazen v dunajski družbi. Bila je izvrstna sportnica in se je udeleževala zlasti na tenišču.

Smrt je povzročil navidez neznan mozoljček, ki se je dani napravil na spodnji ustnici. Hkrati z mozoljčkom se je pojavila precej visoka temperatura. Vendar sportnica tega ni upoštevala, mened, da bo oboje prešlo. Bolečine pa so se v kratkem tako povečale, da so morali poklicati zdravnika, ki je ugotovil, da gre za prav nevarno zastrupljenje. Odredil je, da mora bolnica v posteljo, toda vsi njegovi napori, da bi ji rešil življenje, so se izjalovili. Štiri in dvajset ur potem ko se je pojavil mozoljček na spodnji ustnici, je bila že mrtva. Po sodbi zdravniških strokovnjakov je mozolj na spodnji ustnici vedno nevarna reč, ker je sumljiv znatelec zastrupljenja, ki se da zadržati le v najredkejših primerih. Takšno zastrupljenje napreduje zelo hitro, zato velja paziti na takšne infekcije kolikor mogoče budno.

Drobne zanimivosti

Smrt generala Bezobrazova

V Nici je umrl bivši ruski general Vladimir Bezobrazov, ki je uškal 75 let. Med svetovno vojno je bil poveljnik ruske carjeve garde, po prevratu pa se je naselil v Franciji.

Papeža ne bodo več volili kardinali

Krščansko socialni dunajski »Neuigkeitsweltblatt« poroča baje iz zanesljivega vira, da nameravajo v Vatikanu pravico do volitve papeža po kardinalih prenesti na vse katoliške skofe. S tem bi bilo v zvezi, da v zadnjih dveh letih niso imenovali novih kardinalov, čeprav šteje kolegijsko samo 52 namesto 70 članov.

Vpliv sporta na ženske

Zdravstveni odsek čikaškega magistrata je na podlagi merjenj ugotovil, da imajo Američanke, ki se bavijo s sportom, letos širše prsi kakor boke. To dejstvo smatrajo za velik napredek v pogledu biologije.

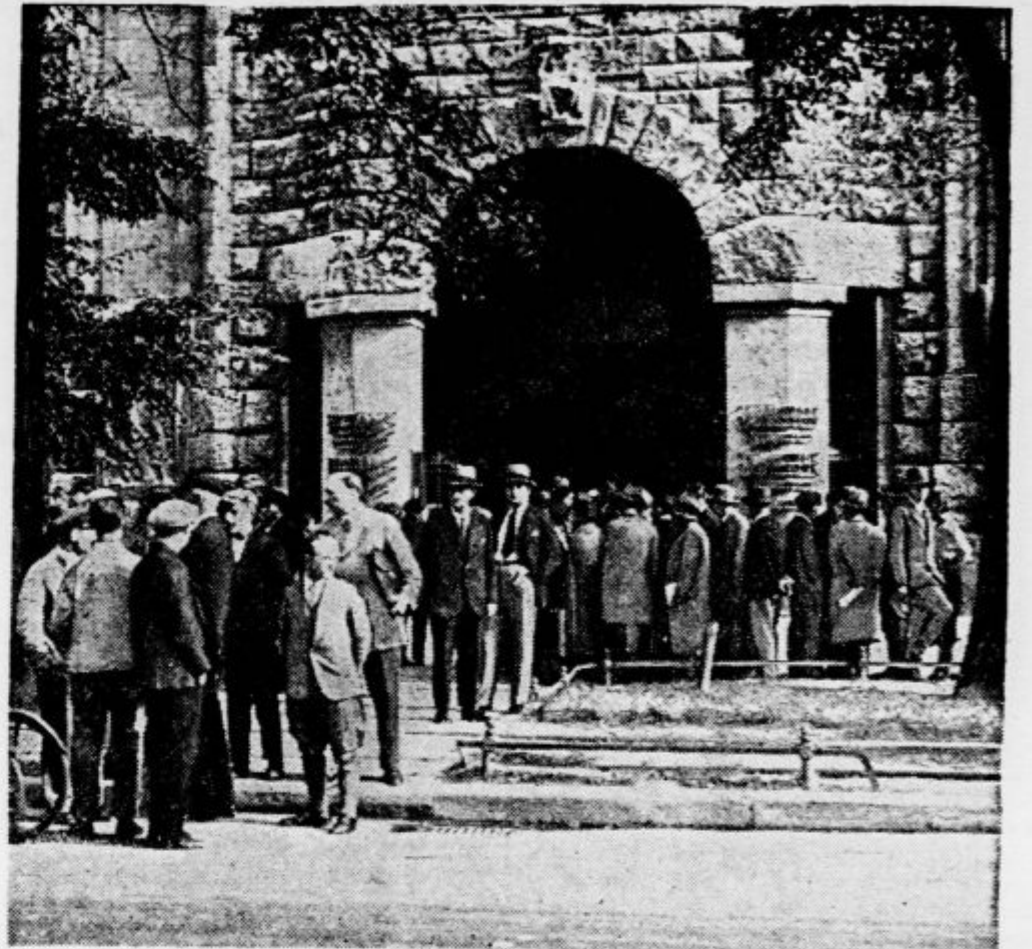
Sedem italijanskih letalcev mrtvih

V italijanskem vojnem priistanišču Sveziji sta te dni trčili dve vojaški letali. Katastrofa je zahtevala sedem človeških življenj.

Mati in sestra Gorgulova aretirani

Mati in sestra obglavljenega morilca francoskega državnega predsednika Doumerja sta bili v Rusiji aretirani. Osumljeni sta tatvine žita.

Amerikanski rop v Berlinu

Pred vrati mestne hiše v Charlottenburgu pri Berlinu so banditi uprizorili naravnost ameriško drzen napad na uradnike berlinske prometne družbe. Uplenili so jim 33.000 mark gotovine in zbežali potem, ko so enega uradnika ubili, enega pa ranili. Roparji so pobegnili v avtomobilu in policija jim doslej še ni prišla na sled

Vojna ga je demoralizirala

Dunajski listi so pred nekaj dnevi zabeležili, da je umrl v zavetišču za brezdomne moške v Wurlizerjevi ulici možki z imenom Walter Bodenstein. Za tem imenom se skriva tragedija, ki postaja povsem razumljiva šele sedaj, ko je pokojnika pokrila zemlja.

Walter Bodenstein je bil profesor, napravil je doktorat na dunajski univerzi in je bil zelo čislani filolog. Ze s 26. letom je bil stalno nameščen in odpirala se mu je kariera, ki ga je kazala prileviti na najvišji vrhunec dosegljivih uspehov. Prvo službo je dobil na gimnaziji v St. Pöltnu. Vsi so ga ljubili: predstojniki, tovariši in znanci.

Tik pred svetovno vojno se je oženil, potem je moral pod zastavo. Tam se je njegov značaj spremenil na nepojasnljiv način. Po štirih letih življenja na bojišču se je vrnil domov kot popolnoma drugi človek. Družina ga ni več zanimala, ženi se je iznevil, začel je prijateljevati z vsakovrstnimi ženskami, skratka, z njim je šlo na vse strani strmo navzdol.

Nekoga dne pa je prišlo do škandala. Njegova žena in njegova ljubica sta se javno stegli v zavodu, kjer je poučeval mladino. To je dalo šolski oblasti povod, da so profesorja kazensko premeštili na Dunaj. Kmalu se je tudi dal ločiti od svoje žene, kateri je prepustil polovico svojih dohodkov.

Na Dunaju, kjer je živel s svojo ljubico, je nekaj časa deloval kot domači učitelj v boljših rodbinah. To je postalo vzrok njegove nadaljnje nesreče. Zašel si je od staršev svojih učencev izposojati denar, ki ga ni vrnil. V nekem primeru je za takšno zlorabo doznala šolska oblast, ki ga je nato upokojila.

Zdaj, ko ni imel več denarja, ga je ljubica zapustila. To je moža tako potrla, da je začel kar na debelo »zisesavati« ljudi. Vzel je na posodo pri vsakomur, ki mu je dal, vrnil ni nikomur ničesar. Slednjič je tako propadel, da ni mogel spraviti skupaj niti starnine. Deložirali so ga in zatekel se je v izbico hotela, kamor prihajajo parčki samo za nekaj ur. Podnevi ga ni bilo nikoli doma. Ktil se je po beznicah in krčmah, kjer je zapil zadnji groš. Vzdrževal je tudi poznanstva z ženskami najnižje vrste. Te so ga popolnoma upropastile. Za nekaj časa se je pridružil neki počestnici ter živel z njo v skupnem gospodinjstvu.

Slednjič je prišel končni udarec. Neki upnik ga je neznani zaradi znatne terjatve in sodišče je dalo nalog, naj se Bodenstein zapre. Šele v ječi se je mož zdrnil in se spomnil starih časov, ko je bil ugle-

Pogrešan in najden

Letalec Udet,

ki je zadnje dni pomagal iskati ponesrečeno »letečo družino« Hutchinsonovo ter je za njim zmanjkala sleherna sled, se je zopet pojavil v bližini taborišča gronlandske filmske odprave

ANEKDOTA

Neki zloglasni skopuh se je obrnil nekoč na slavnega angleškega slikarja Hogartha, da bi mu doma na steni naslikal prehod Izraelcev skozi Rdeče morje. Hogarth je pristal vendar je zahteval za plačilo sto gvinej.

»Nemogoče,« je dejal skopuh, »dam vam kvečjemu dvajset gvinej.«

»To je strašno malo,« je odvrnil slikar, »a ker sem v denarni zadregi, vam naredim, le pod pogojem, da mi plačate takoj.«

Skopuh je sprejel. Druga dne je prišel v sobo, kjer je umetnik delal in je v svoje začudenje videl, da sedi ob mizi ter kadil iz dolge pipe, njegov pomočnik pa je prepletkaval steno krvavo rdeče.

»Kaj pomeni to?« je vprašal skopuh in vohal nesrečo.

»Naročena slika,« je odgovoril Hogarth.

»Slika? Slike re vidim. To je vendar samo rdeča prepletkana plošev!«

»To je Rdeče morje,« je odvrnil Hogarth hladnokrvno.

»In faraon ter njegova vojska?«

»Vsi skupaj so utonili v Rdečem morju!«

»A kje so Izraelovi otroci?«

»Tega si ne morete misliti? Dobro sli-

ke je treba gledati z domišljijo. Izraelovi otroci so seveda že davno živi in zdravi dosegli drugi breg!«

Vsak dan ena

»To mi pa res ni jasno, kako hudič ve, da držim zadrž na hrbtu nagobčnik!«

Michel Zévaco:

148

Pardailanov sin

Zgodovinski roman.

Ko je bilo to opravljeno, se je vsak postavil tja, kjer se mu je zdelo najbolje, in si pripravil nekaj nabitih mušket in pištol, tako da jih je zlahka dosegel.

Na trgu se je bil Concini ločil od kapitana. Ni se obotavljal zahtevati od Sullyja vojaških čet, tem manj, ker je upal, da bo ob njihovem prihodu že vse končano. Jehana je sicer dobro poznal, a takega odpora se vendar ni nadejal. In ne kapitan ne častnik se mu nista hotela pokoriti, ker sta imela obadva točno navodila. Posledica tega nesoglasja je bila, da sta bili zdaj na ploščadi dve ločeni skupini, ki sta delali vsaka po svoje in imeli vsaka svoje poveljstvo: vojaki kapitana in poročnika, plemiči in oprčniki pa Concinija.

Vsaka izmed obeh skupin je čakala, da bi druga začela napad; tako je minulo mnogo dragocenega časa. Jehan se je okoristil s to zamudo in se pripravil za uspešno obrambo.

Nazadnje se je kapitan odločil. Šestorica vojakov, ki so nesli velikansko bruno, se je približala vratom. Njihovi tovariši so nepremično čakali na svojih mestih. Concinijevi ljudje, ki niso bili vajeni vojaške pokorščine, pa niso strpeli. Nekateri so v nečakani vnemi planili iskat kakega hloda ali debla, da bi jim služilo za ovna. Drugi so se zgrnili k vojakom, ki so imeli bruno, da bi bolje videli, kaj bo.

Vojaki so se približali, vihteč svoje bruno. S težkimi, odmerjenimi koraki so stopali proti vratom. Spremljalo jih je kakih deset oprčnikov, ki so nehotе ponavljali njihove kretnje, kakor da bi jim hoteli s tem pomagati.

A tisti mah so zagrmeli štirje streli: štirje vojaki so se zvalili v prah. Ostala dva sta izpustila bruno. Za trenutek je vse osupnilo. Spet štirje streli: štirje oprčniki so ležali v krvi na tleh. Za tistimi, ki so se ostali in prhnili v beg, je počila tretja salva, ki je podrla še dva begunca. Tudi ta dva sta bila izmed Concinijevih ljudi.

Vojaki in oprčniki, ki so čakali zadrž, so ugibali, češ, kaj se neki godi. S svojih mest se niso gani, meneč, da so varni. A zdajci sta počila dva strela in skoraj za njim še dva. Trije so se zvrnili, kakor da bi bilo treščilo vanje; vsi trije concinijevci. Florentinec danes ni imel sreče! Tedaj so se spustili ostali v brezglav umik, ki ga ni moglo nobeno povelje zadržati. Obenem je počila na desni strani v kratkih presledkih šestorica strelkov: tudi tu trije mrtvi — tudi tu zmešnjava in beg!

V nekaj trenutkih je bila izpraznjena vsa okolica morišča. Napadniki so se umaknili na skrajne konce ploščadi, kjer jih svinčenke niso mogle doseči. Pozabivši, da so predaleč, so odgovorili oblegancem s splošno salvo. Zaman! Odmev strelcev je stresel ozračje kakor grohot...

Od štiridesetice mož, ki jih je imel izprva, ne vstevši plemičev, jih je bilo ostalo Conciniju samo še sedemnajst. Peneč se od gneva je krčil pesti in tulil:

»Deset tisoč liver tistemu, kdor mi prinese razbojnikovo glavo!«
Zdaj ni več mislil na to, da bi ga dobil živega v roke! A njegovi ljudje so bili poparjeni in oplašeni. Za trenutek jih je sicer izpre-

lete! poleplje po obljubljenem denarju... Ali, vraga, kdo bi se upal približati morišču! Nobeden se ni ganil.

Kapitan je bil bled kakor zid. Srdito je zvečil svoje dolge brke in si olajševal srce s celimi litanijami kozjih molitvic.

Spodaj v kleti pa je Jehan mirno dejal:

»Kake pol ure bo trajalo, preden se bodo spet uprli. Na delo!«
Spustili so se v votlino. Zgrabili so eno izmed skrmi, ji odtrgali pokrov in vtrli stranico; tako so jo odnesli na vrh. Za njo so prinesli tri sodce smodnika. Izbili so jim dna in poveznili skrinjo nanje. Nato so izkopali žleb, ki je segal od sodcev do loputnice. V ta žleb so nasuli smodnika in ga pokrili z desko.

Skrinja je zakrivala razstrelni podkop, deska pa netilo. Nato so pobrali arkebuz in samokrese ter se vrnili v votlino. Privlekli so še pokrov in ga položili na luknjo, ki je zevala namestu loputnice. Pot, po kateri so se umaknili, je bila zdaj skrita očem. Gringaille, Escargasse in Carcagne so ostali v votlini, a Jehan se je sam postavil v klet. Vse je bilo pripravljeno. Samo počakati je bilo še treba!

Obljuba deset tisoč liver je šla Concinijevim ljudem do živega. Nič ne stori človeka tako iznajdljivega kakor lakomnost. Nekateri izmed oprčnikov so bili opazili, da ni bil počil na levi strani morišča niti en strel. Morda je bila to zvijača, ali pa ni bilo tam nobene odprtine. Šli so pogledat. In res so se prepričali, da se s te strani ni bilo nevarno približati zgradbi.

Nekaj se jih je spomnilo, da je Jehan metal nanje zidne štirjake. To je bilo znamenje, da zgradba ni mogla biti zelo trdna. Vzpeli so se na vrh, pripravljeni, da jih začno od spodaj vsak hip obstreljevati z arkebuzami. A ne, lahko so hodili sem ter tja, ne da bi jih bil kdo motil. Njih sklepanje je bilo pravilno: vrh zgradbe je bil v dokaj slabem stanju...

Sport

Sport na deželi

V soboto je pohitelo prvo moštvo SK Zagorje v Trbovlje, kjer je odigralo brzo turnir, ki ga je organiziral atletski SK Amater. Nastopila so tri moštva. SKZ je po lepi igri osvojil drugo mesto in s tem lep kipec nogometaša. Naslednji dan so tekmovali zagorski atleti in odnesli vsa prva mesta in diplome. V stafeti 4 krat 200 m je zmagala v času 1:47 četvorica Jedločnik, Ašič, Keršnik in Kolenc z naskokom približno 30 m. Na 10.000 m se je popolnoma svež placiral na prvo mesto mladi smučar na dolge proge g. Podjov v času 37 minut. V troboju je osvojil 1337,15 točk g. Kolenc Orto. Mladim sportnikom eno za afirmacijo zagorskega sporta hvalimo in jim kličemo: le tako naprej!

SK Sloga : SK Retje komb. 3 : 2. Na dokaj prekratnem igrišču SK Sloga na Lokah je podlegla kombinirana enajstletna Retje v izenačeni borbi s pištim rezultatom, ki bi bil lahko tudi obraten. — SK Zagorje jun. : SK Sloga jun. 10 : 0! Na istem igrišču je v predtekni mlada četa SKZ presegla nerutnega nasprotnika — V nedeljo se bosta pomerila SK Amater in SK Zagorje v prvenstveni tekmi. Že danes vlada za to srečanje veliko zanimanje in bo nudila tekma zagorskemu občinstvu dokaj napeto borbo.

SK Mura : SV Strass 4 : 1 (2 : 0). V nedeljo je murkosobosko Mura odigrala drugo mednarodno tekmo z avstrijsko enajstletno z Strassa. Avstrijci so prišli v goste z najboljšimi močmi, toda kljub temu in skrajno ostri igri so doživeli poraz. Gosti so igrali brez vsake koristi in mnogo lepših situacij niso znašli izrabiti. Nasprotno je bilo moštvo Mure v dobri formi in vsak lepši napad bi se lahko pretvoril v gol, da niso imeli napadalec smole. Pri gostih je bila dobra obramba.

SK Grafika (Ljubljana) : SK Korotan (Kranj) 7 : 2. Prijateljska tekma v Kranju. Domesini so kljub visokemu porazu, ki ga je zakrivil vratar, kateremu manjka trening, igrali prav dobro. Seveda so jih prekašali ljubljanci, ki so imeli v svojem vratarju najboljšo oporo. Sodil je dober g. Kemperle.

Službene objave LNP. Po dopisih JNS št. 1397 in 1518 se bo nadaljnega suspendirata igralca Uršič Emil in Sočan Jule (ASK Primorje). Imenovanja se imata zglasiti pri tajniku L. v roku 3 dni v svrhu zaslusanja. — Danes ob 20. eja u. o. v Delavski zbornici. Tajnik L.

Razpis srednješolskih lahkoatletskih tekmovalj. ASK Primorje razpisuje za soboto, 8. oktobra ob 15. in v nedeljo, 9. oktobra ob 10. na svojem igrišču, Dunajska cesta, propagandni lahkoatletski miting za prvenstvo srednjih šol v dravski banovini. Stroški in dohodki gredo na račun prireditelja. Končno klasifikacijo z na-

tančnim placementom posameznih šol izvrši sodniški zbor JLAS v Ljubljani. Tekmuje se po pravilih JLAS. Tekmovalci sme vsak učenec srednjih šol v dravski banovini, ne glede na to, ali je vključen v kakem sportnem klubu. Tekmovalni red je: predteki 100 m, skok v višino z zaletom, tek 1500 m, finale 100 m, met diska, predteki 200 m, skok ob palici; v nedeljo: finale 200 m, met krogle, tek 800 m, skok v daljavo z zaletom, met kopja, tek 3000 metrov, stafeta 4 krat 100 m. Klasifikacija: I. mesto 5 točk, II. mesto 3 točke, III. mesto 1 točka. Za vsako disciplino sme vsak zavod postaviti in prijavit po tri tekmovalce z eno rezervno. Zavod, ki doseže največje število točk, si pripori naslov lahkoatletskega prvaka srednjih šol v dravski banovini za l. 1932. Tekmišče je iz ugaskov, ima dva nedvignjena zavoja in je dolgo 396,40 m. Prijave s prijavnino 3 Din za točko in osebo, stafeta 6 Din je poslani na naslov: S. Sancin, Vavčarjeva ulica 1 do 5, oktobra ob 12. Naknadne prijave do pred startom proti dvojni prijavnini.

Tečaj za vodne skoke. Po nad vse uspešnih treh tečajih za plavanje, združenih s tečajem za vodne skoke, priredi SK Ilirija pred zaključkom sezone še en specialni tečaj za skoke pod osebnim vodstvom večkratnega državnega prvaka in internacionalca g. Srečka Kordešja. Tečaj se bo vršil vsak dan od 11. do 12. in 14. do 15. in se vanj lahko prijavi mladina oboje spolne do 16. leta starosti. Za udeležence tečaja bo znašala vstopnina v kopališče 1 Din ter se bodo vsi oni, ki bodo tečaj absolvirali z uspehom, uvrstili med redno članstvo plavalne sekcije SK Ilirije, s čimer jim bo dana možnost poseta zbirskoga in v prihodnji sezoni letnega kopališča za vstopnino 1 Din. Prijave za tečaj sprejema blagajnik kopališča do sobote, 24. t. m.

TSK Slovan. Drevi od 17. dalje trening na igrišču Primorja za vse igralce. V četrtek 22. t. m. obvezni članski sestanek pri Sokolu ob 20. posebno za I. moštvo zaradi druge kvalifikacijske tekme v Celju. SK Svoboda (Vič). Drevi sestanek vsega članstva nogometne sekcije. K sestanku naj se prinese vsa klubova oprema. Obenem se pozivajo, da se sestanka sigurno udeležijo vsi stari člani. Sestanek važen zaradi predstojenih prvenstvenih tekem.

ASK Primorje (nogometna sekcija) Drevi od 16.30 strogo obvezen trening zaradi nedeljskih tekem. (Lahkoatletska sekcija). Danes od 16. naprej redni trening.

Floretski začetniški tečaj Ilirije se bo v kratkem pričel. Sprejemajo se še začetniški dame in gospodje, ki naj se pismeno ali ustno prijavijo tajniku sekcije M. Kodriču, Selenburgova 7/II., Royal Exchange Ass., telefon 22-60. Člani sabljaške sekcije Ilirije se obveščajo, da bo prvi trening nadaljevalnega tečaja (floret) v petek 23. t. m. ob 19. v telovadnici ženskega učiteljskega. Točno!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zahvala

Ob prebridki izgubi naše drage soproge, mame itd., gospe

Marije Ramšek

soproge pekovskega mojstra

Izrekam tem potom najprisrčnejšo zahvalo š. duhovščini, g. primariju Kuharju ter pevskemu društvu za ganljivo petje. 11631

Obenem se še zahvaljujem vsem onim, ki so pokopnici poklonili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Ptuj, dne 20. septembra 1932.

JOSIP RAMŠEK, soprog, in ostali sorodniki

Po kratkem trpljenju in previdna s tolažili sv. vere je danes mirno v Gospodu zaspala naša ljubljena mati, babica, prababica, tašča in sestra, gospa

JULIJANA SKERBINJEK

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 22. septembra 1932 ob 16. na ruško pokopališče.

Šmolnik, dne 20. septembra 1932.

Žalujoči ostali

STROJNA ZADRUGA V SAVLJAH javlja tužno vest, da je njen ustanovitelj in član, gospod

Ivan Hvastja

posestnik v Savljah št. 41

po težki bolezni dne 19. septembra v Gospodu zaspal. Požrtvovalnemu, nesebičnemu načelniku ohranimo časten spomin! Savlje, dne 20. septembra 1932. 11629

Načelstvo in nadzorstvo

Ljudska hranilnica in posojilnica na Ježici sporoča žalno vest, da je preminul predsednik nadzorstva, gospod

IVAN HVASTJA

posestnik v Savljah št. 41

Pogreb se bo vršil v sredo ob 17. uri izpred hiše žalosti, Čast njegovemu spominu! 11630

Ježica, dne 20. septembra 1932.

Načelstvo in nadzorstvo.

OBČINSKI ODBOR NA JEŽICI naznanja tužno vest, da je dne 19. septembra ob 1/2 20. uri umrl odbornik, gospod

Ivan Hvastja

posestnik v Savljah št. 41

Pogreb bo v sredo, dne 21. septembra ob 17. uri izpred hiše v Savljah št. 41.

Delavnemu tovarišu ohranimo časten spomin!

Ježica, dne 20. septembra 1932.

11628

Občinsko predstojništvo

Zahvala

Ob priliki prebridke izgube naše ljube nepozabne sestre, tete in svačinje, gospodične

Hermine Siegl

rasebnice

smo dolžni zahvaliti se vsem, ki so nam na kakršenkoli način skušali omiliti trpko bol.

Izrekamo globoko zahvalo častiti duhovščini. Od srca se zahvaljujemo vsem, ki so jo v zadnji pozdrav okrasili z vencji, šopki in cvetjem ali pa jo spremili na zadnji poti.

Ljubljana, dne 21. septembra 1932.

Zalujoča sestra Ema Gratzner, brat Fritz, nadoficial, in ostale sorodstvo 11620

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl po dolgi in mučni bolezni dne 19. t. m. ob 1/2 20. uri v celjski javni bolnici gospod

ANTON PENIČ

župnik v št. Vidu pri Grobelnem

Zemeljske ostanke preblagega pokojnika prepelje-mo v domačo župnijo.

Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne iz župnišča na tukajšnje pokopališče.

Št. Vid pri Grobelnem, dne 20. septembra 1932.

11625

Žalujoči ostali

Prenovljena koža v 3 dneh

Razširjene znojnice in črne pike so izginile za zmerom.

Neznosne črne pike, mozolji, grde luskinje in kožni izrastki, rumene in temne pege, vse to so neprijetnosti, ki kaze obraz radi razširjenih znojnic, zato, ker so se le — te napolnile z maščobno nesnago, ki se ne da iztisniti ne z umivanjem izprati. Vsako tako razširjenje pride od draženja znojnic.

Krema Tokalon bele barve, suha, takoj vnikne v znojnice, pomirja draženje žlez v koži, razkrajja in odstranja nesnago, ki se je nabrala na dnu znojnic, čisti črne pike, ozi in zapira odprte in razširjene znojnice do njihove prave mere in napravljajo temno in trdo kožo belo in nežno. S svojim popravljanjem, zbiranjem in hrantjenjem zdravi in krepki celo kožno tkanino samo, ki se je že povsem posušila in zamrla. Z njo se da povsem odpraviti kot olje mastni nosni sij. Krema Tokalon bele barve, suha, vsebuje zdaj neko novo čudežno voščeno maso, ki je nežna in topljiva in jo izloča razno cvetje v naravi. Ta masa se meša s svežo kremo in najbolj fino očiščenim oljnim oljem. Zato da krema Tokalon bele barve lahko že u treh dneh koži nenavadno lepoto, zato po njej postane koža bela in sveža kot pomladni dih jutranje zore, kar se na noben drug način ne da doseči. Uporabljajte vsako jutro kremo Tokalon bele barve!

SADIKE ananas jagod

z najdebelejšim sadežem, bujnim koreninami, po 20.— Din 100 komadov, z navodilom za gojenje, kakor tudi

čebulice dvocvetnega hijacinta

v divni barvi, po 20.— Din 10 komadov, z navodilom za gojenje, dobite lahko po povzetju pri trvdki 10.884

HIRŠL LADISLAV

diplomiran umetnostni vrtnar, Subotica, Park kralja Petra 5; telefon 10. Sedaj zasajene jagode domašajo sadež že pomladi.

VSAK NAROCNIK »JUTRA«
je zavarovan za 10.000 dinarjev!

